Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5206 — 17/30 ՄԱՐՏ 1903 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 1 ՄԱՐԱՀԱՐԷՄ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5206

درعلیه ده غلطه ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ Փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	ղրշ.
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրանկ
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԿԱՐԴԱՑԷՔ

Այսօրուան մեր Զորրորդ էջին մէջ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԷԻ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ՏՌԱՄԱԹԻՒՔ ԵՒ ՅՈՒԶՈՒՄՆԱԼԻՑ ՎԷՊը

Զկարդացողն է. որ կը զղջայ

ԿԵՌՈՋ ԴՊԵՐԸ

Հեռեւեալ նամակը սատայ անցեալ օր, եւ պարտ յանձին կը համարիմ հրատարակել զայն:

Աղնիւ Պարոն Հոնու,

Արեւելքի օրագրոյ 10/23 մարտի թիւոյն մէջ յօդուած մը հրատարակած էիք, որուն մէջ կ'ափսոսաք թէ հայ օրիորդները իրենց ժամանակը ու սնոտի զբաղմամբ կ'անցընեն, եւ կը խրախուսէք զիրենք աղքատախնամներ կազմակերպելու եւ կամ գէթ աղքատ ու անտէր աղոց հոգեկան եւ մատնին դարմանմամբ զբաղելու: Ճշմարիտ եւ իրաւացի է ձեր փափաքը: չեմ կրնար ուրանալ. Բայց ներեցէք ինձ աւելցնել թէ այդ, միայն մեր հայ-լայնի օրիորդներուն կը նայ վերաբերի, քանզի անոնք կրնան թէ դրամապէս եւ թէ անձնական զոհողութեամբ պարապիլ այդ բաղդաղուրկներուն վիճակին բարելաւութեամբ: Եւ եթէ չեն ըներ, պատճառը պարզապէս այն է թէ, այս մասին, իրենց ստացած թերի դաստիարակութեամբ, անոգութեան վարժուած են բոլորովին:

Բայց մինթէ նոյն է մինչև դասակարգերուն համար: կը կարծէք թէ անոնք կրնան իրապէս հետեւիլ ձեր խրատներուն եւ կը մերժեն: Նախ ինքզինքդ հոգա եւ յետոյ ուրիշներ, կ'ըսէ, ֆրանսերէն առածը: Ուստի կը բողոքեմ յանուն անոնց որոնք ոչ մասամբ հեթիմին կ'երթան, ոչ թէնիս կը խաղան եւ ոչ ալ ծայլ օգլօգին ինչ ըլլալը գիտեն:»

Ընդունեցէք եւայլն

Ա. Սեվրբին

Կ'աղաչեմ, Օրիորդ կամ Տիկին Սեվրին, մի' չանթահաբէք զիս:

Նախ կը շնորհաւորեմ ձեզ շատ մը օրիորդներու պաշտպանութեան դեռաբ պաշտօնը ստանձնած ըլլալուդ համար. յետոյ կը շնորհաւորեմ նաեւ ձեզ՝ ձեր ծածկանունին մասին եւ կը մաղթեմ որ միշտ Սեվրբինի օրինակին հետեւիք:

Գալով ձեր բողոքին, հակառակ ջերմ փափաքիս, չպիտի կարենամ կոյր զկուրայն ընդունիլ զայն: Նախ եւ առաջ ես չըսի երբեք թէ բոլոր հայ աղջիկները պէտք են դաստիարակիչ ըլլալ եւ կամ աղքատախնամներով պարապիլ: Ոչ, իմ խօսքս միայն անոնց համար էր, որոնք կրնան քիչ մը ժամանակ յատկացնել այդօրինակ զբաղմանց եւ չեն ըներ: Բայց ձեր պաշտպանած դասակարգը Թող ինքզինքը արդարացած չկարծէ ասով. Անոնք, իրաւ, Մատամ Էֆիմին չեն ճանչնար, բայց ածանի կարապետին կը սպասեն անհամբեր, եւ քնացած ատենին իսկ Օրոգսի Պահ եւ Օյիոն կ'երազեն: Անոնք, ֆայվ օգլոքի չեն երթար, ճշմարիտ է, բայց այդ պատճառ չէ որ օրուան կէսը Թագուհիցա հանրմին կամ Եղիսաբէրդ հանրմին տունը չանցընեն, մնացեալ հանրմիները բամբասելով եւ սեխի կուտ ուտելով: Անոնք թէնիս չեն խաղար բայց սամպիլը կամ գոնչինան գաղտնիք չունին իրենց համար:

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (14)

ԹՕՐԹ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅԿԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ռ

—Սակայն չպիտի ուզէիր լվճարել ինծի. ատիկա նուաստացուցիչ բան պիտի ըլլար գիտակ վարկին համար:

Քրիսթիան չէր ուզեր նուաստանալ. ոսկիէ տաքերով կը քալէր կարծես: Երբեք դրամներու այդքան մեծաձայն չատրուան մը չէ հոսած կենցաղասէրի մը ձեռքերուն մէջէն: Ճիշդ այդ միջոցին էր որ Վէրնիէ–Մարէօյլ խնդրին միջամուխ կ'ըլլար եւ խիստ կշտամբանքներ կ'ուղղէր իր ժառանգորդին: Բայց այս վերջինը շատ լաւ սանձուած էր, դիւրաւ կարենալ ձեռք ձգելու համար իր անձնական աղատութիւնը: Էթիէննէդ՝ որուն հետ յարաբերութիւն ունենալը փառք մը կը համարուէր Քրիսթիանի կողմէ, այն կիներէն չէր, զոր մարդ կարենայ դիւրաւ ձգել: Այդ կինը միշտ ճամբու դրած էր իր սիրահարները: Անոնցմէ եւ ոչ մէկը ինքնիրեն դուրս եկած էր: Իր նշանաքը բարձրամտորէն լիրբ սա բառին մէջ կը կայանար. «Կը սոսնձէ՛մ»: Տակաւին չէր թերացած այդ նշանաբանին մէջ: Մնաց որ, Քրիսթիանի վարած կեանքը անկասելութենէ ղերծ էր բոլորովին: Այդ սատանորդի կինը, եռանդուն՝ մտքով եւ ճոխ՝ երեւակայութեամբ, կատարելապէս գերի կը դարձնէր այրերը: Անոր մտերմութիւնը վայելող այր մը անկարելի էր որ հրաժարէր անկէ: Ժամերը կը սահէին ու կը թռչէին, անոր ընկերակցութեամբը:

Զանձրոյթը, անգործ մարդոց այդ վէրքը, գոյութիւն չունէր անոնց համար՝ որոնք այդ կնոջ քով կը գտնուէին: Խիստ առանձնայատուկ արուեստով մը՝ միջոցը կը գտնէր, հեւ ի հեւ պահելու, զբաղեցնելու եւ մասնաւորելնէ զերծ ընելու զանոնք: Ու այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, մոլութիւնը կը շահագործէր իր ամէն ձեւերուն մէջ: Կը դերազանցէր կիրքեր ներշնչելու մէջ ամէն անոնց՝ որոնք չունէին: Քլամիրոնը խաղամոլ դարձուցած էր, իսկ Պլուտարքիին՝ մորֆինամոլ: Էթիէննէդի ձեռքին տակ, անոր թելադրութեամբ էր որ Քրիսթիան վարժուեցաւ արբեցութեան: Ասոր սկզբնաւորութիւնը եղան փափկախորիսկ ճաշերը, որոնք երկուքը միասին կ'ընէին այլ եւ այլ ճաշարաններու մէջ, ուր յաճախելնուն համար պարծանք կը զգան մարդիկ: Ժողէֆին ճաշարանէն Բայարին դացին, Վուազէնէն Տիւրանին եւ ուրիշ ճաշարաններ: Մինչեւ Թուրքիոյ տ'Արժան գացին եւ Պէրսի քարափին վրայ մոլորեցան, վատահմամբ կապելայի մը մէջ ճաշելով, ուր ծովային զինուորները կը յաճախէին:

Բայց մեծ ճաշարաններու մասնաւոր սենեակներուն եւ սրահներուն մէջ՝ աւելի գինիներուն համը կը նայէին: Ամէնէն հռչակաւոր ու հին գինիները խմեցին: Պորտոյի այնպիսի գինիներ խմեցին, որոնց՝ բարձր անձնաւորութեանց քիմքերը միայն կը նպէին. Պուրկոնեի անանկ գինիներ կուլ տուին՝ զորս Պէլիքիայի մէջ միայն կարելի է գտնել: Ուր օր յաջորդաբար, Ռամպիլիօ փողոցը գտնուած փոքր ճաշարան մը գացին, որուն պատրաստած խորոված կողիկին հաւնեցան. այս կողիկին կ'ընկերանար ջրակոցարով խորտիկ մը, հիանալի կերպով պատրաստուած: Էթիէննէդ, անօրինակ կորովով ու աշխուժով, հրամայական շեշտ մը կ'առնէր այդ զուարթ կերուխումներուն մէջ, ինչպէս պիտի ընէր Լուի Ժե.ի ատեն ապրող աղնուական կին մը: Կերակուրները կ'ապսպրէր, գինին կուլ կուտար մեծ ումպերով եւ եղական զգայականութիւն մը ցոյց տալով. միշտ պարարուն, ինքզինքին տէր, իր երիտասարդ բարեկամը կ'առնէր կը տանէր, այն ատեն երբ անոր ուղեղը մշուշապատ եղած էր գինովութեան ծուխերով:

Այս կերպով՝ Քրիսթիան ա'լ աւելի սերտիւ կապուեցաւ Էթիէննէդի հետ. հետեւաբար, այս վերջինը հարկ դատեց գինիի մառանը ճոխացնել: Իր տան մէջ մէջ իսկ սատմգարային զուարճութիւն մը պատճառեց իր սիրահարին. տաիկա եղաւ յարատեւ հոգածութիւնը Օր. Էթիէննէդ Տէարիէլի: Այնուհետեւ, հրաւիրեալներու ներկայութեանը կը տրուէին շուայտութեան այդ փոքր հանդէսները: Բլամիրոն, Վէրթմաս, Լանժէն եւ Մարիէթ աը Ֆանթրնաա, Ժանն Պիզանսի հետ սովորական հրաւիրեալները եղան Էթիէննէդի: Խոհակերութեան համաժողովներ կը դումարուէին հոն, ուր Քրիսթիան չէր քաշուեր Բլամիրոնի հետ միասին խոհանոց իջնել. իր սիրած կերակուրները պատրաստել տալու համար: Ճաշէն առաջ կը խմէին կաղդուրիչ ըմպելիներ ու ճաշի միջոցին կը պարպուէին քիրիելի շիշեր, Ֆիղիքական ամէնէն ստորին անարժէքները սրելով: Երբ Քրիսթիան գողդոջուն քայլերով կ'ելլէր սեղանէն, քանանալու փափաք միայն կը զգար, ինչ որ կ'ապահովէր Էթիէննէդի հանգստութիւնը:

Քրիսթիանի ստացած այս ահռելի սովորութիւնը իր ծնողքին ուշադրութենէն վրիպեցաւ մէկ տարիէն աւելի: Ընտանիքին մէջ ճաշած ատեն՝ Քրիսթիան կը վերստանար իր մտքի պայծառութիւնը, ցոփութեան գիշեր մը անցընելէ յետոյ: Դիպուած մը երեւան հանեց ճշմարտութիւնը: Իրիկուն մը երբ տէր եւ տիկին Վէրնիէ–Մարէօյլ Վարիէթէ Թատրոնը կը գտնուէին պատոն Թամբլիէի հետ, նոր Թատերախաղ մը ծափահարելու համար, տեսան որ ներկայացման ատեն օթեակ մը մտան Էթիէննէդ եւ Ժան Պիզանսի, ընկերակցութեամբ Վէրթմասի ու Քրիսթիանի: Անոնց մուտքը այնպիսի աղմուկ մը առաջ բերաւ սրահին մէջ որ հանդիսականներուն կէսը դայլայլած՝ դէպի այդ օթեակը ուղղեցին իրենց բողոքող նայուածքները: Նոյն իսկ Պրասէօր որ այդ միջոցին բեմին վրայ կը գտնուէր Կրանդէի հետ, պահ մը ընդմիջեց իր խօսքը: Քրիսթիան, օթեակին խորը երեւցաւ. հայրը նշմարեց անոր տժգոյն դէմքը, պղտոր աչքերը, տարտամ ժպիտը, անորոշ չարժուձեւերը. այս ամէնը իւիր կը հանէին գինովութեան սրտակեղեք պատկերը: Բրած չարժումներ սպառած ըլլալու էին իր ուժերը, որովհետեւ իր աթոռին վրայ ինկաւ ու ա'լ չելաւ տեղէն: Վէրնիէ եւ Լամբլին, այդ երեւումին վրայ ապշած ու սիրտերնին նեղացած, իրարու նայեցան առանց համարձակելու խօսիլ, այնքան դժնդակ կը թուէր իրենց՝ այդ մասին խօսիլը: Յետոյ, իր ազդու նկարագրին մէկ հակադրութեամբը՝ Վէրնիէ բուռն բացագանչութիւն մը արձակեց ու ոտքի ելաւ:

(Շարունակելի)

ԳՆՈՋ ԴՊԵՐԸ

Հեռեւեալ նամակը սատայ անցեալ օր, եւ պարտ յանձին կը համարիմ հրատարակել զայն:

Աղնիւ Պարոն Հոնու,

Արեւելքի օրագրոյ 10/23 մարտի թիւոյն մէջ յօդուած մը հրատարակած էիք, որուն մէջ կ'ափսոսաք թէ հայ օրիորդները իրենց ժամանակը ու սնոտի զբաղմամբ կ'անցընեն, եւ կը խրախուսէք զիրենք աղքատախնամներ կազմակերպելու եւ կամ գէթ աղքատ ու անտէր աղոց հոգեկան եւ մատնին դարմանմամբ զբաղելու: Ճշմարիտ եւ իրաւացի է ձեր փափաքը: չեմ կրնար ուրանալ. Բայց ներեցէք ինձ աւելցնել թէ այդ, միայն մեր հայ-լայնի օրիորդներուն կը նայ վերաբերի, քանզի անոնք կրնան թէ դրամապէս եւ թէ անձնական զոհողութեամբ պարապիլ այդ բաղդաղուրկներուն վիճակին բարելաւութեամբ: Եւ եթէ չեն ըներ, պատճառը պարզապէս այն է թէ, այս մասին, իրենց ստացած թերի դաստիարակութեամբ, անոգութեան վարժուած են բոլորովին:

Բայց մինթէ նոյն է մինչև դասակարգերուն համար: կը կարծէք թէ անոնք կրնան իրապէս հետեւիլ ձեր խրատներուն եւ կը մերժեն: Նախ ինքզինքդ հոգա եւ յետոյ ուրիշներ, կ'ըսէ, ֆրանսերէն առածը: Ուստի կը բողոքեմ յանուն անոնց որոնք ոչ մասամբ հեթիմին կ'երթան, ոչ թէնիս կը խաղան եւ ոչ ալ ծայլ օգլօգին ինչ ըլլալը գիտեն:»

Ընդունեցէք եւայլն

Ա. Սեվրբին

Կ'աղաչեմ, Օրիորդ կամ Տիկին Սեվրին, մի' չանթահաբէք զիս:

Նախ կը շնորհաւորեմ ձեզ շատ մը օրիորդներու պաշտպանութեան դեռաբ պաշտօնը ստանձնած ըլլալուդ համար. յետոյ կը շնորհաւորեմ նաեւ ձեզ՝ ձեր ծածկանունին մասին եւ կը մաղթեմ որ միշտ Սեվրբինի օրինակին հետեւիք:

Գալով ձեր բողոքին, հակառակ ջերմ փափաքիս, չպիտի կարենամ կոյր զկուրայն ընդունիլ զայն: Նախ եւ առաջ ես չըսի երբեք թէ բոլոր հայ աղջիկները պէտք են դաստիարակիչ ըլլալ եւ կամ աղքատախնամներով պարապիլ: Ոչ, իմ խօսքս միայն անոնց համար էր, որոնք կրնան քիչ մը ժամանակ յատկացնել այդօրինակ զբաղմանց եւ չեն ըներ: Բայց ձեր պաշտպանած դասակարգը Թող ինքզինքը արդարացած չկարծէ ասով. Անոնք, իրաւ, Մատամ Էֆիմին չեն ճանչնար, բայց ածանի կարապետին կը սպասեն անհամբեր, եւ քնացած ատենին իսկ Օրոգսի Պահ եւ Օյիոն կ'երազեն: Անոնք, ֆայվ օգլոքի չեն երթար, ճշմարիտ է, բայց այդ պատճառ չէ որ օրուան կէսը Թագուհիցա հանրմին կամ Եղիսաբէրդ հանրմին տունը չանցընեն, մնացեալ հանրմիները բամբասելով եւ սեխի կուտ ուտելով: Անոնք թէնիս չեն խաղար բայց սամպիլը կամ գոնչինան գաղտնիք չունին իրենց համար:

(*) Ծ. Խ.— Մեր աշխատակիցը կը մոռնայ սա միւս օրուար պատճառը, բուն պատճառը, հայ երդիքներու ներքեւ տիրող ամօթխած պարկեշտութիւնը:

(*) Պուտտայականութեան սուրբ գրոց մէջ, Պուտտան մէյ մը նշանակուած է իր յատկութիւններէն մէկը ցուցնող ո՛ եւ է բառով: Այսպէս ըսուած է «Վսեմ»:— «Մաքիս–Մունի» կամ «Մաքիս ցեղին իմաստունը».—«Սուրբ», «զան դի ապրելու բոլոր կամքէն, բոլոր կիրքերէն եւ բոլոր սենչերէն ազատ է ան».—«Իր կատարելութեան փառաւոր հեղինակը». «զան դի կատարելութեան հասաւ ան մոլորութեան եւ երկրային բնազդումներ մէջ ամէն ձեւերուն մէջ»: Կը դերազանցէր կիրքեր ներշնչելու մէջ ամէն անոնց՝ որոնք չունէին: Քլամիրոնը խաղամոլ դարձուցած էր, իսկ Պլուտարքիին՝ մորֆինամոլ: Էթիէննէդի ձեռքին տակ, անոր թելադրութեամբ էր որ Քրիսթիան վարժուեցաւ արբեցութեան: Ասոր սկզբնաւորութիւնը եղան փափկախորիսկ ճաշերը, որոնք երկուքը միասին կ'ընէին այլ եւ այլ ճաշարաններու մէջ, ուր յաճախելնուն համար պարծանք կը զգան մարդիկ: Ժողէֆին ճաշարանէն Բայարին դացին, Վուազէնէն Տիւրանին եւ ուրիշ ճաշարաններ: Մինչեւ Թուրքիոյ տ'Արժան գացին եւ Պէրսի քարափին վրայ մոլորեցան, վատահմամբ կապելայի մը մէջ ճաշելով, ուր ծովային զինուորները կը յաճախէին:

Բայց մեծ ճաշարաններու մասնաւոր սենեակներուն եւ սրահներուն մէջ՝ աւելի գինիներուն համը կը նայէին: Ամէնէն հռչակաւոր ու հին գինիները խմեցին: Պորտոյի այնպիսի գինիներ խմեցին, որոնց՝ բարձր անձնաւորութեանց քիմքերը միայն կը նպէին. Պուրկոնեի անանկ գինիներ կուլ տուին՝ զորս Պէլիքիայի մէջ միայն կարելի է գտնել: Ուր օր յաջորդաբար, Ռամպիլիօ փողոցը գտնուած փոքր ճաշարան մը գացին, որուն պատրաստած խորոված կողիկին հաւնեցան. այս կողիկին կ'ընկերանար ջրակոցարով խորտիկ մը, հիանալի կերպով պատրաստուած: Էթիէննէդ, անօրինակ կորովով ու աշխուժով, հրամայական շեշտ մը կ'առնէր այդ զուարթ կերուխումներուն մէջ, ինչպէս պիտի ընէր Լուի Ժե.ի ատեն ապրող աղնուական կին մը: Կերակուրները կ'ապսպրէր, գինին կուլ կուտար մեծ ումպերով եւ եղական զգայականութիւն մը ցոյց տալով. միշտ պարարուն, ինքզինքին տէր, իր երիտասարդ բարեկամը կ'առնէր կը տանէր, այն ատեն երբ անոր ուղեղը մշուշապատ եղած էր գինովութեան ծուխերով:

Այս կերպով՝ Քրիսթիան ա'լ աւելի սերտիւ կապուեցաւ Էթիէննէդի հետ. հետեւաբար, այս վերջինը հարկ դատեց գինիի մառանը ճոխացնել: Իր տան մէջ մէջ իսկ սատմգարային զուարճութիւն մը պատճառեց իր սիրահարին. տաիկա եղաւ յարատեւ հոգածութիւնը Օր. Էթիէննէդ Տէարիէլի: Այնուհետեւ, հրաւիրեալներու ներկայութեանը կը տրուէին շուայտութեան այդ փոքր հանդէսները: Բլամիրոն, Վէրթմաս, Լանժէն եւ Մարիէթ աը Ֆանթրնաա, Ժանն Պիզանսի հետ սովորական հրաւիրեալները եղան Էթիէննէդի: Խոհակերութեան համաժողովներ կը դումարուէին հոն, ուր Քրիսթիան չէր քաշուեր Բլամիրոնի հետ միասին խոհանոց իջնել. իր սիրած կերակուրները պատրաստել տալու համար: Ճաշէն առաջ կը խմէին կաղդուրիչ ըմպելիներ ու ճաշի միջոցին կը պարպուէին քիրիելի շիշեր, Ֆիղիքական ամէնէն ստորին անարժէքները սրելով: Երբ Քրիսթիան գողդոջուն քայլերով կ'ելլէր սեղանէն, քնանալու փափաք միայն կը զգար, ինչ որ կ'ապահովէր Էթիէննէդի հանգստութիւնը:

Քրիսթիանի ստացած այս ահռելի սովորութիւնը իր ծնողքին ուշադրութենէն վրիպեցաւ մէկ տարիէն աւելի: Ընտանիքին մէջ ճաշած ատեն՝ Քրիսթիան կը վերստանար իր մտքի պայծառութիւնը, ցոփութեան գիշեր մը անցընելէ յետոյ: Դիպուած մը երեւան հանեց ճշմարտութիւնը: Իրիկուն մը երբ տէր եւ տիկին Վէրնիէ–Մարէօյլ Վարիէթէ Թատրոնը կը գտնուէին պատոն Թամբլիէի հետ, նոր Թատերախաղ մը ծափահարելու համար, տեսան որ ներկայացման ատեն օթեակ մը մտան Էթիէննէդ եւ Ժան Պիզանսի, ընկերակցութեամբ Վէրթմասի ու Քրիսթիանի: Անոնց մուտքը այնպիսի աղմուկ մը առաջ բերաւ սրահին մէջ որ հանդիսականներուն կէսը դայլայլած՝ դէպի այդ օթեակը ուղղեցին իրենց բողոքող նայուածքները: Նոյն իսկ Պրասէօր որ այդ միջոցին բեմին վրայ կը գտնուէր Կրանդէի հետ, պահ մը ընդմիջեց իր խօսքը: Քրիսթիան, օթեակին խորը երեւցաւ. հայրը նշմարեց անոր տժգոյն դէմքը, պղտոր աչքերը, տարտամ ժպիտը, անորոշ չարժուձեւերը. այս ամէնը իւիր կը հանէին գինովութեան սրտակեղեք պատկերը: Բրած չարժումներ սպառած ըլլալու էին իր ուժերը, որովհետեւ իր աթոռին վրայ ինկաւ ու ա'լ չելաւ տեղէն: Վէրնիէ եւ Լամբլին, այդ երեւումին վրայ ապշած ու սիրտերնին նեղացած, իրարու նայեցան առանց համարձակելու խօսիլ, այնքան դժնդակ կը թուէր իրենց՝ այդ մասին խօսիլը: Յետոյ, իր ազդու նկարագրին մէկ հակադրութեամբը՝ Վէրնիէ բուռն բացագանչութիւն մը արձակեց ու ոտքի ելաւ:

(Շարունակելի)

ԹԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿՐՕՆՆԵՐԸ

ՊՈՒՏՏԱ

59. Պուտտա աւելի շատ եւ աւելի ուղեղով ուր կը մնար:

—Դաճակրիայի բամբոներու Վէլուռանա անտառին մէջ, որ Պիմպիսարա Թագաւորին որսի տեղն էր եւ միաբանութեան նուիրած էր. կամ Սարավասթիի Ճէթավանա անտառակին մէջ, զոր Անաթաբինտիքա հարուստ վաճառականը նուէր ըրած է:

Այս երկու տեղերն ալ մենարաններ (վիհարա) շինուած էին մուրացիկ–մենակեցներու (պիքշու) համար:

Այս տեղեր նշանաւոր եղան պուտտայականութեան պատմութեան մէջ. վասն զի հոն է որ քարոզեց «Լսեմը» (*) Սուրբ Դրոց մէջ ամփոփուած ճշմարտութիւններու մէկ մասը:

60. Պուտտայականութիւնը այս 45 տարուան միջոցին ամրապէս հաստատուեցաւ:

—Այո՛. Պուտտայի հռչակն ու ճշմարտութիւնը տարածուեցան հեռաւոր աւերներ: Ամէն վիճակէ հաղարաւոր անձեր, այր կամ կին, արտասանեցին գերագոյն ուխտը եւ մտան միաբանութեան մէջ իբր մուրացիկ աշակերտներ (Պիքշու, Սամանա) կամ իբր կրօնաւորուհիներ (Պիքշունի), իսկ աշխարհական հետեւողներ Թիւ չուներին:

Ծանօթ.— Թէեւ վարդապետութիւնը դարդրած է տարածուելէ 1500 տարիներէ ի վեր, բայց բոլոր Քրիստոնեաներէն աւելի հաւատացեալներ ունի, այսինքն, 450 միլիոն հոգի, մարդկութեան մէկ երրորդը:

Քրիստոսէ դար մը առաջ, Պուտտայի առաքեալները ցրուուած էին Արեւելքի մէջ մինչեւ Կոլկաս եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ քիչ չէին մուրացիկ կամ աշխարհական հետեւողներ:

61. Պուտտա իր քարոզութեան ատեն, սիրող կրօնի, այսինքն՝ Պրահմանականութեան կողմէն հալածանք եւ յարձակում չկրնա՞ց:

—Ո՛չ. ինչպէս պուտտայականութիւնը, նոյնպէս ճշմարիտ Պրահմականութիւնն ալ զե՛րծ է բոլոր աններողութենէ եւ բոլոր կրօնական մոլեռանդութենէ:

Բայց իր աշակերտներէն մէկը ըմբոստացաւ իրեն դէմ:

62. Ո՞վ էր այդ աշակերտը:

—Տըվատաթթա: Նա փառասիրութենէ կուրցած՝ ուզեց Մէհրանութեան վարդապետութիւնը կորզել զայն հիմնող վարդապետէն:

63. Պուտտա ինչպէս դէմ դրաւ անոր յարձակումներուն:

—Իր անպատ մարդասիրութեամբ, իր սրտին բարութեամբը: Վասն զի մարդասիրութիւնն ու սրտի բարութիւնը ա'նպիսի տրաւալի զորութիւն մը ունին, որու դէմ, ինչպէս երկնքի մէջ, նոյնպէս երկրի վրայ, բան մը չկրնար կենալ, այդ չորութիւնը կը յաղթէ զրաւորագոյն թշնամիներու եւ անոր առջեւ կ'անձրկին չարութիւնը, ասելութիւնն ու նենգութիւնը: (Շար.)

. . .

ՆԱԽԱՆՁՈՏՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա

Ժիւլիէթ մասխոն կը յառաջանար Ռուայեի փողոցէն, անսարքեր ակնարկներ արձակելով վաճառատուններուն ապակեփեղկերուն մէջ ցուցադրուած չքեղ պատառներուն ու դէպի Պուլոնեի անտառը յամրաքայլ գացող զբօսաշէրներուն վրայ:

Սէն գետին վրայի կամուրջն անցնելէ ետքն քարի հրապարակին միջեւ ծայրը յառաջանալէ յետոյ, իր աչքերուն առջեւ պարզ ու գեղեցիկ տեսարանը ինչ ինչ յիշատակներ արթնցուց իր մտքին մէջ:

Ամէն անգամ իր մօր այցելելէ յետոյ ոտ դէմ երկար պայքարելէ ետքը.— «Լուսաւորեալ» վասն զի գիտութեան ծառին տակ գերագոյն լոյսը ընդունեցան.— «Յաղթական չարին» վասն զի Մարայի՝ փրկութեան՝ յաղթեց ան, զդայական սիրոյ, մասուան ու խաւարին, կենդանի էակներու փորձիչին,— եւ վերջապէս «աշխարհի լոյսը». վասն զի միայն ինքզինքը չարչարեց ան, այլ բոլոր աշխարհի վրայ փայլեցուց փրկութեան վարդապետութիւնը եւ ճշմարտութեան լոյսը:

Ժիւլիէթ այս դեղատեսիլ առարկաներուն մէջտեղ պահ մը թափառելէ յետոյ սառուցաթիւ վարդեր ու չանդրամներ գնեց: Անոնցմով կազմել տուած փունջերը թաց թուղթերու մէջ փաթթել տալէ յետոյ, արագ քայլերով յառաջացաւ դէպի Պուլվար Հոսմանի ընակարանը:

Հիմա կը հրճուէր սրտի գոհունակութիւնով մը, որ կը ծագէր ա'յն մտածումէն թէ ո՛ւրչափ պիտի ուրախացնէր իր ամուսինը, այս գեղեցիկ ու անակնկալ նուէրներն անոր ձօնելով, ու կը փափաքէր մէկ վայրկեան առաջ հասնիլ իր բնակարանը:

Վիպագիրը շատ կը սիրէր ծաղիկները, մանաւանդ չանդրամներն ու վարդերը: Ո՛րչափ հաճոյանքի պիտի ըլլար այս ծաղիկներով պճնել սեղանն ու զուարթացնել իր ամուսինը: Վարդերով պիտի զեղազարդէր ծաղկանօթները, չանդրամներով չամաանայի գաւաթները: Յետոյ Բօլին հետ անուշ անուշ պիտի ճաշէին, պիտի խօսէին, պիտի խնդային, այս ծաղիկներուն ընծայած բանաստեղծական տեսարանին տպաւորութեան ներքեւ, թարմ տարիանք մը պիտի զգային իրենց սրտին մէջ:

Ժիւլիէթ, իր այս գողարիկ անուրջին մէջ, ա'նչափ կը հրճուէր որ վայելուստիճան կը քալէր: Յետոյ, սիրոյ չատ նեղացաւ զինքը երկրորդ յարկը հանող վերամբարձ մեքենային դանդաղութեան վրայ: Իսկոյն իր սենեակը վազեց, մէկ կողմ նետեց իր բեղոյին ու վերարկուն, ըսելով ներս մտնող սպասուհիին.

—Ժիւլիա, այսօր պէտք է ճաշատեղանին վրայ սփռել ա'յն նրբակերտ ծածկոցը՝ զոր անցեալ օր դնեցի: Կը փափաքիմ որ այսօր չատ պերճ ըլլայ սեղանը:

Գ

Գալէն ի վեր հապիւ քանի մը վայրկեան անցած էր, երբ խմցաւ թէ սաղոնին դուռը բանալիով մը բացուեցաւ, յանկարծ սրանեղեցաւ, ու ըսաւ սպասուհիին:

—Եթէ պարոնն է եկողը, պէտք է ըսել թէ տակաւին վերադարձած չեմ:

Կը ցանկար իր ամուսինին անակնկալ մը պատճառել՝ այս զարդարուն սեղանը յանկարծ ցոյց տալով: Ամէն պարագայի մէջ, եթէ իրեն համար բաւելու ըլլար թէ եկած չէ դեռ, պարոնն ուղղակի պիտի անցնէր իր աշխատասենեակը, ու այսպէս Ժիւլիէթ, անիրազեկ վիճակի մէջ, ժամանակ պիտի ունենար սեղանը սարքելու: Զգուշութեան համար, նիրեց իր սենեակին դուռն ու իր ծաղիկներուն հետ առանձին մնաց հոն.

Բօլ, սալոնէն ներս մտածին պէս, հարցուց սպասուհիին.

—Ո՞ւր է տիկինը:

—Դեռ չվերադարձաւ, պարոն...:

—Ինչպէս.. դեռ չվերադարձա՞ւ... սուտ կը խօսիս ինծի, այնպէս չէ՞:

Սպասուհին, վիպագրին լարկայայտ ակնարկներէն չպարպաւ վանանալով, խոյս տուաւ:

Բօլ դիտէր որ իր կինը քիչ մը առաջ եկած էր: Սա, մինչ պիտի մտնէր վերամբարձին մէջ, դունապանն ըսած էր իրեն.

—Քանի մը վայրկեան առաջ,տիկինը վեր ելաւ, դուք ինչ՞ւ համար ուշ մնացիք:

Հիմա երբ վեր ելած էր, անշուշտ պատճառ մը կար որ կինը կը պահէր իր վերադարձը: Իր նախանձոտութիւնն արթնցաւ համակ: Զարաշուք կասկածներ յղացաւ: Անպատճառ անոր մէջ գաղտնիք մը կար:

Իր զայրոյթէն չկարենալով զսպել ինքզինքը, յառաջացաւ դէպ ի իր կնոջ սենեակը: Ուզեց յեղակարծօրէն բանալ: Բայց երբոր տեսաւ թէ նիրով փակուած է,

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (14)

ա՛լ աւելի չփոթեցաւ։ Այլ եւս բոլորովին աներկիւղ էր թէ խնդիրին մէջ ճշմարտապէս կասկածելի պարագայ մը կայ։

Երբոր փակողակը նորէն դարձուց ու դուռը չբացուեցաւ, գոչեց.

—Ժիւլիէթ... հիմա բաց դուռը...։

Ժիւլիէթ, որ թնաւ իրաւեկ չէր իր ամուսինին այս վիճակին, ծիծաղուն ու զուարթ դէմքով պատասխանեց.

—Ո՛չ, հիմա չըլլար, օ՜ն, սենեակդ գնա, յետոյ կ'իմանաս պատճառը... համբերէ՝ քիչ մը, ես կու գամ, կը կանչեմ զքեզ...։

—Բա՛ց՝ կ'ըսեմ քեզի... բա՛ց...։

—Չըլլար...։

Վիպագիրն այլ եւս բոլորովին անզուսպ վիճակի մը հասած էր։ Իր ամբողջ ուժով՝ դուռը հրեց, բացաւ։ Ժիւլիէթ յանկարծ սարսափեցաւ։ Դէմքը ժժգունած էր։ Ծաղիկներուն մէջտեղ կը դողդողար։

Ամուսինը, բարկութենէն մոլեգնած, պտրտեցաւ սենեակին մէջ, ամէն կողմ պրպտեց։ Յետոյ զարդասլացը գնաց, հոն ալ աչքէ անցուց։ Երբոր արտակարգ բան մը չտեսաւ, ապշեցաւ, իր ընթացքին վրայ զղջաց։

Հիմա Ժիւլիէթ ամէն բան հասկցած էր։ Այս անգամ տեսնելով թէ իր ամուսինը չատ աննպաստ կասկածներ կը սնուցանէր իր մասին, սիրտը կարեկիր խոցուած էր։ Ինքն ի՞նչ կը մտածէր, Բօլ ի՞նչ կը հասկնար ու իր մասին ի՞նչեր, ի՞նչ տգեղ բաներ կ'երեւակայէր...։

Վիպագիրը, դեռ չկարենալով հանդարտեցնել իր բարկութիւնը, հարցուց,

—Ի՞նչ կ'ընէիր հոս...։

Ժիւլիէթ չէր ուզեր պատասխանել։ Այս միջոցին, սպասուհին, սենեակէն ներս մտնելով, իմացուց թէ ամենագեղեցիկ ծաձկոցը սխրած է ճաշասեղանին վրայ։

Ժիւլիէթ տեղէն ցատկեց զայրագին, ծաղիկները պատուհանէն վար թափեց ու լալով նստաւ թիկնաթոռին վրայ։ Գլուխը ձեռքերուն մէջ առաւ։

Բօլ ամէն բան հասկցած էր այլեւս։ Ճշմարտութիւնն երեւան ելած էր մեր կապարանոց։ Այնչափ ամշցաւ, այնչափ զղջաց, որ ինքն ալ սկսաւ իր կնոջ դիմացը լալ տղու մը պէս, երդումներ ընելով թէ անդամ մըն ալ չպիտի նախանձի, այսպիսի ընթացքի մէջ չպիտի դըտնուի։

Արդարեւ այս միջադէպն անոր համար դաս մը եղած էր։ Այնուհետեւ հանդարտ սրտով կենակցեցաւ իր կնոջ հետ։

Կարին Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

Արտաքին Լուրեր

ԼՈՐՏ ՌՈԶՊԷՐԻՐ ՃԱՌԸ

Լարտերու Ժողովին մէջ.—Երկրին պաշտպանութեան եւմացոյցը.— Վրդովիչ յայտարարութիւններ։

Լոնտոն, 24 մարտ.— Լորտ Ռոզպէրի, այս իրիկուն, Լորտերու Ժողովին մէջ մեծ ճառ մը խօսեցաւ՝ Մեծն Բրիտանիոյ նաւային, զինուորական ու եւմական կացութեանը վրայ։ Ներկայ էին Կալէսի իշխանը եւ քանի մը ազնուականներ։ Աւասիկ կարեւոր մասերը այդ բանախօսութեան.— Լորտ Ռոզպէրի կատարելապէս համաձայն է երկրին պաշտպանութեան համար յանձնաժողովի մը կազմութեան, բայց չուզեր որ անոր նախագահութիւնը յանձնուի նախարարապետին։ Կը պնդէ որ Լորտ Բիչնէր պատերազմական նախարար ըլլայ։ Կը յարէ թէ Լորտ Բիչնէր խոհեմ ու ամուսեադէտ մարդ մըն է, եւ հարկ չկայ որ քաղաքական երկու կուսակցութիւնց մէկին պատկանի։ Միայն նախարարաց Խորհուրդին ներկայ դտնուի, երբ զինուորական խնդիրներու վրայ վիճաբանութիւն կատարուի։ Լորտ Ռոզպէրի ըսաւ թէ մտահոգութեամբ կը տեսնէ Անգլիոյ ազգային պարտքին աճումը։ Երբ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին ձեռնարկուեցաւ, 2500 միլիոն ֆր.ի չափ մը կամ հատուցում մը խոստացուեցաւ, սակայն 750 միլիոն ֆրանք միայն վճարուեցաւ։ Ատենաբանը յարեց թէ ամբողջ ժողովուրդը դժգոհ է Անգլիոյ ազգային ծախքերուն անդուն յաւելումէն, որոնք 1895ին 2350 միլիոն ֆր. ըլլալով, 1903–1904ին 3500ի բարձրացան։ Յայտարարեց որ թէեւ հաշուութիւնը կնքուած է, սակայն տուրքերը եւ մաքսերը դարձեալ չափազանց բարձր կը մնան, մինչդեռ բոլոր դասակարգերու հասոյթները միւնոյնը կը մնան։ Լորտ Ռոզպէրի յարեց թէ նախարարութիւնը այդ տեսակ քննդատութեանց կը պատասխանէ ըսելով.—«Ասկէ պակաս չենք կրնար ծախսել»։ Ատենաբանը յայտարարեց որ եթէ այդպէս է, ուրեմն երկիրը իրաւ վտանգաւոր վիճակի մէջ կը գտնուի։ Լորտ Ռոզպէրի ըսաւ թէ հակառակ է պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիքի ծրագրին, զոր գործնական չի նկատեր։ Գովեց ծովային նախարարութիւնը, որ թէեւ 1895էն աւելի ծախք կ'ընէ, սակայն իրեն յանձնուած դրամները լաւ կը գործածէ։ Լորտ Ռոզպէրի ըսաւ թէ կը փափագի որ նաւատորմը զօրաւոր մնայ։ Ոչ թէ 30–40 զօրաքանակէ բաղկացած բանակ մը կ'ուզէ, նոյն իսկ եթէ պէտք եղածին չափ զինուորներ ալ ըլլան, այլ փոքրաթիւ բանակ մը՝ լաւ մարզուած, լաւ սպառազինուած եւ պաշտպանողական ընդարձակ պահեստով մը։ Այդ պահեստը ժողովուրդը ինքը պիտի ըլլայ, որ պիտի պաշտպանէ իր երկիրը։ Լորտ Ռոզպէրի ըսաւ թէ զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւնը անկարելի է Մեծն Բրիտանիոյ մէջ։ Լորտ Ռոզպէրի այդ ճառը չատ ծափահարուեցաւ, մանաւանդ այն մասը որ կ'ակնարկեր ելմտացոյցին վրդովիչ յաւելումին եւ բանակին համար եղած ծայրայեղ ծախքերուն։ Լորտ Ռոզպէրի չատ լաւ թարգմանն հանդիսացաւ բրիտանական սուտար մեծամասնութեան կարծիքին։ Ծովային նախկին նախարար Պ. Կոչըն եւ ծովային արդի նախարար Լորտ Սէլբորն մասնակցեցան վիճաբանութեանց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խորհրդարանին մէջ.— Կրօնական միաբանութիւնները. — Նախարարապետին յայտարարութիւնը. — Պ. Լէկի։

Բարիզ, 25 մարտ.—Երեսփ. Ժողովը, երէկ աւարտեց կրօնական քարոզող միաբանութեանց համար կատարուած վիճաբանութիւնները։ Երեսփոխան Պ. Բիլիոն երկար ատենաբանութեամբ մը պաշտպանեց այդ միաբանութիւնները։ ըսաւ թէ անոնք չատնոց միսիոնարներ զրկած են աշխարհի ամէն կողմերը, ամէն տեղ, ամէն ատեն, քաղաքակրթութեան գլուխը կնցած եւ աջակցած են ֆրանսական ազդեցութեան տարածուելուն։ Խորհրդարանական յանձնաժողովին տեղեկաբեր Պ. Բասպէի պատասխանեց թէ քարոզող միաբանութիւնները նպատակ մը միայն ունին՝ այն է քաղաքական գործ մը կատարել եւ աշխարհական ընկերութիւնը իրենց մատրութիւններուն ծառայեցնել։ Պ. Բասպէի այդ խօսքերը բուռն բողոքներ յարուցին աջակողմէն։ Ատոնց արձագանգը եղաւ կէրօ արքան, ցաւ յայտնելով որ մեծամասնութեան քաղաքականութիւնը աղանդաւորի քաղաքականութիւն մըն է։ Նաեւ ըսաւ թէ կրօնական միաբանութեան չսները սերտ յարաբերութիւն մը ունին եկեղեցիին եւ նոյն իսկ Ֆրանսայի շահերուն։ Յետոյ խօսք առաւ նախարարապետ Պ. Բոմպ. պարզեց քաղաքական այն պատճառները եւ իրողութիւնները՝ որոնցմով Երեսփ. Ժողովէն կը խնդրէ մերժել խնդրուած արտօնութիւնները։ Պ. Բոմպ ըսաւ թէ հրապարակ կը գալէ զանազան միաբանութիւնները, մանաւանդ Պենէտիքթէնները ու Օրաթորիէնները (աղօթական վանականներ) որոնք արդար համբաւ մը ստացած են իրենց աշխատութիւններով եւ քարոզութեան մասին ձեռք բերած յաջողութիւններովը։ Յարեց, սակայն, թէ քարոզող միաբանութիւնները իրենց դոյութեան պատճառը չունին, քանի որ Ֆրանսա կղերականութիւն մը ունի որուն՝ քոնքորտան վերապահած է քարոզիչի պաշտօնը։ Նախարարապետը ըսաւ.

«Եթէ ուսուցումով զբաղող միաբանութիւնը արտաղդութիւն մըն է մեր ընկերութեան մէջ եւ սպառնալիք մը՝ Ֆրանսայի հանրապետութեան ապագային համար, քարոզող միաբանութիւնն ալ ոտընձգութիւն մըն է աշխարհիկ կղերականութեան եւ անոր օրինաւոր հանդամանքին նկատմամբ։ Քարոզող միաբանութիւնը համեստ օժանդակ մը չըլլար աշխարհիկ կղերին, այլ կ'ուզէ զայն գերազանցել։ Քարոզներու համար կոչումի կ'ըլլայ հաւատացեալներու ամէնէն յետին դասակարգին եւ մասնաւոր շնորհներ ու մեղքերու նոր թողութիւններ կը տրուին։»

Պ. տը Պոտրի տ'Ասոն ըսաւ Պ. Բոմպի.—«Ամէնէն աւելի դուք պէտք պիտի ունենաք։» Նախարարապետը խօսքը շարունակելով ըսաւ.

«Միաբանութիւն մը թեմի մը մէջ երեւան ելածին պէս, հաւատացեալները հրապուրելու համար, երէցը եւ այն բանի տեղ չեն դրուիր։ Հաւատացեալները կարծես թէ զանոնք չեն ճանչնար։ Անշուշտ քոնքորտային ուղղութ տարիկ չէ։ Ատիկա խաղաղութիւն չէ, այլ պատերազմ զոր քարոզող վանականը կը կրէ իր վերարկուին ծալքերուն մէջ։»

Այս վերջին պարբերութիւնը բուռն ընդմիջումներու պատճառ եղաւ աջակողմէն, եւ նորէն կրկնուեցաւ այն պատուն, երբ Պ. Բոմպ յայտարարեց.—«Կրօնական միաբանութիւնները կ'երեւայ թէ ուրիշ խթան մը չունին, բայց եթէ Ֆրանսայի հանրապետութեան օրէնքներուն դէմ ատելութիւն մը։» Պ. Բոմպ յետոյ յարեց.

«Ուրեմն նախարարութեան հետ կրօնական միաբանութեանց դէմ պիտի ըլլաք։ Դաւիլիէը ձեզմէ ապրտակ թուղթի վրայ ստորագրութիւն չի պահանջեր՝ իր ընելիքին համար։ Վեց ամիսէն այն հաստատութեանց մասին զրոյ կարելի եղած չէ գոցել, կասարեալ գրութիւններ պիտի բաշխէ ձեզի՝ այդ հաստատութեանց կացութեանը մասին։ Այն ատեն միայն պիտի կրնաք դատել նախարարութեան գործը, որ ամէնէն դժուարն ու փշալիցն է, գործ մը զոր դարէ մը ի վեր որ եւ է նախարարութիւն չէ կրցած ունենալ։ (Զախակողմեան բուռն ծափահարութիւններ)։ Վայրկեանը վճռական է։ Եթէ մեր ձեռնարկած գործին մէջ մեզ չհետեւիք, քանի տարի եւ դացած պիտի ըլլանք. ատիկա ծանր սխալ մը պիտի ըլլայ հանրապետական կուսակցութեան համար։ Վստահ եմ որ այս ժողովին հանրապետական կուսակցութեան պատկանողներէն եւ ոչ մէկը պիտի ուզէ գործել այդ սխալը։»

Զախակողմէն բուռն ծափահարութիւններով ողջունեցին նախարարապետին այդ յայտարարութիւնը։ Պ. Բոմպ երբ բեմէն կ'իջնէր, բազմաթիւ երեսփոխաններ շնորհաւորեցին զայն։ Քանի մը երեսփոխաններ ալ խօսելէ ետքը՝ մեծամասնութիւնը պահանջեց փակել վիճաբանութիւնը։ Աջակողմը առաջարկեց շարունակութիւնը հետեւեալ օրուան թողուլ, բայց 258ի դէմ 297 ձայնով մերժուեցաւ, որով վիճաբանութիւնները փակուեցան։ Բուէարկութեան ձեռնարկելէ առաջ Պ. Լէկ որ կրթական նախարար էր Վալտէք-Ռուսոյի դահլիճին մէջ, ուզեց բացատրութիւններ տալ իր քուէին վրայ։ Բսաւ թէ կ'ուզէ որ միաբանութեանց համար խնդրուած արտօնութիւնները միահաղոյն չմերժուին, այլ օրինագիծին յօդուածները զատ զատ վիճաբանութեան ենթարկուին։ Բսաւ թէ հանրապետականները պէտք է մրցին կրօնական միաբանութիւնները լուծելու, բայց չնորհ խնդրեց այն ապատանարանները՝ համար, որոնք նոյն միաբանութեանց կը վերաբերին։ Յարեց թէ կան միաբանութիւններ զրոյ պէտք է պահպանել։ Պ. Լէկի այդ խօսքերը ծափահարուեցան աջակողմէն ու կեդրոնէն. իսկ ձախակողմէն բողոքեցին։ Վերջապէս քուէարկութիւն կատարուելով Ժողովը 246ի դէմ 304 ձայնով մերժեց օրինագիծին յօդուածները զատ զատ քննելու առաջարկութիւնը, որով նախարարութիւնը չահեցաւ 58 ձայնի մեծամասնութիւն մը։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Թրանսվալի փոխառուութիւնը. — Անգլիական ռոնսոլիտեներ. — Անգլիական ապրանքներ հարաւային Ափրիկէի մէջ. — Պ. Չեմպրլենի հայեցքները։

Լոնտոն, 24 մարտ. — Ելմտական նախարար Պ. Ռիչի, ամէն օր կը խորհրդակցի անդլիացի գլխաւոր սեղանաւորներու հետ, երեսուն միլիոն անգլիական ոսկիի փոխառութիւն մը կնքելու՝ Թրանսվալի համար։ Տոկոսի սակին վրայ համաձայնութիւն չէ գոյացած դեռ։ Այս մասին Թանկի Լոնտոնի թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ.—«Երեսուն երեք տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, անգլիական քոնսոլիտէները 91էն վար ինկան։ Երէկ, սակարանին մէջ, 90 13/16 էր անոնց գինը։ 1900ին, պատերազմին տաք ատեն, 91ը ամէնէն վար դինն էր։ Այսօր անկումները կը շարունակեն։ Մինչեւ 90 9/16 իջաւ։ Թրանսվալի համար կատարուելիք փոխառութեան ծրագիրներուն հանդէպ գէշ նշան է եւ նաեւ անպատաս ազդեցութիւն կ'ընէ Իրլանդայի հողային խնդրին կարգադրութեան համար, մանաւանդ որ անգլիական ազգը խնայողութիւն ընել կ'ուզէ։ Կ'ըսուի թէ նախարարապետ Պ. Պալֆուր, այսօր, կէս օրէն յետոյ, իր քով հրաւիրեց Լորտ Ռոչիլտը, այս մասին խորհրդակցելու համար անոր հետ։ Նախարարապետը եւ Լորտը երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցեր են։ Երեսփ. Ժողովին մէկ անդամին կարծիքին նայելով, Իրլանդայի հողային օրինագիծին պատճառաւ անհրաժեշտ դարձած փոխառութեան մը կնքումը եթէ չքուէարկուի, կրնայ նախարարութեան անկումը առաջ բերել կանխահասօրէն, նոյն իսկ Խորհրդարանի ներկայ նստաշրջանին մէջ։ Այս համաւաւոր օրինագիծը, վաղը, Երեսփ. Ժողովին պիտի ներկայացուի, առաջին ընթերցումով։ Վիճաբանութիւնը քանի մը շաբաթէն տեղի պիտի ունենայ։»

—Բարեյոյսի, Նաթալի, Թրանսվալի եւ Ռոտէզիայի գաղթավայրերուն պատուիրակները Պլէօմֆոնթէյնի (Օրանժի մայրաքաղաք) մէջ գումարուելով ստորագրեր են մաքսային պայմանագրութեան այն օրինագիծը՝ որով անգլիական ապրանքները առանձնաշնորհումի պիտի ենթարկուին։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ, Պ. Չեմպրլէն իր հայեացքները նորէն պարզեց հարաւային Ափրիկէի գործաւորական խնդրին նկատմամբ։ Ժողովը՝ երկրորդ ընթերցումով՝ ընդունեց ծախքերու ելմտացոյցը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Արքունիքին մեկնումը.— Կացութիւնը Զինու մէջ։

Բէյրութ, 24 մարտ.—Արքունիքը հոսկէ պիտի մեկնի յառաջիկայ շաբթու, արեւմտեան կողմը գտնուած չրիմները ուխտ կատարելու համար։ Յիսուն մղոն երկարութեամբ երկաթուղիի գիծ մը, որ հիմակուան գիծը կը միացնէ արեւմտեան կողմի երկաթուղիներուն, աւարտած է։ Արքունիքը յետոյ Բաս-Թինկ-Ֆու պիտի երթայ ֆրանսական երկաթուղիով, որովհետեւ օտարականները՝ իրենց թնդանօթներով՝ տնտեսութիւն մը կը պատճառեն անոր։

—Բերեզովսկիէն կը գրեն Նիւ-Եորք-Հերալտի.— «Օտար երկիրներու մէջ գտնուած չրիմեան կարծիքներուն հակառակ, հոս կը կարծուի թէ Զինու մէջ կացութիւնը հետզհետէ կը վատթարանայ։ Զինացիները ակար ու անկարող կը հռչակեն ինքզինքին, եւրոպական տէրութեանց հետ չափուելու համար, բայց յայտնի է թէ պատերազմական կուսակցութիւնը Զինու մէջ, չատ զօրաւոր է եւ հակառակ կնքուած դաշնագիրներուն, անագին քանակութեամբ զէնք գաղտագողի ներմուծուած է։ Նովոյի Վրեմիա կ'ըսէ թէ Զինու բոլոր կարեւոր քաղաքները ամրացուած՝ պատրաստ են դիմադրելու։ Կ'ըսուի թէ Թուան իշխանը պատերազմական պատրաստութիւններ կը տեսնէ։ Դեսպանատունները լուռ կը մնան, երբ իրենց կարծիքը կը հարցուի, յայտնելով թէ բան մը չեն գիտեր այդ մասին, բայց պէտք է յիշել թէ 1900ին ալ այսպէս եղաւ։ Դեսպանատունները կը թուին սպասել այն յանձնարարեալ նամակին, որով իրենց ծանուցուի թէ ըմբոստութիւնը պատրաստ է։ Ամէն երկիր գործակալ զրկելու է, Ռուսիա՝ Բէյճիլի, Գերմանիա, Շանթունկ, Անգլիա՝ Եանկ-Զէի հովիտը եւ Ֆրանսա՝ հարաւային նահանգները։»

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Վերջնական բաժանում իշխանուհիին եւ Պ. Ժիրոնի միջեւ.— Իշխանուհիին առողջական վիճակը.— Պատասխան մը։

Բարիզ, 24 մարտ.— Լուիզ իշխանուհին եւ Պ. Անտրէ Ժիրոնի բաժանումը վերջնական իրողութիւն մըն է ալ եւս։ Բրքի Պլեօ սա զեկոյցը կը հաղորդէ.—«Ի վիճակի եմ ձեզի ծանուցանելու թէ Լուիզ-Անթոանէթ իշխանուհիին եւ Պ. Ժիրոնի յարաբերութիւնները խզուած են բոլորովին, սա պատճառներուն համար զորս առաջ պիտի բերեմ։ Պ. Ժիրոնի եւ իշխանուհիին՝ Ժրենէվի մէջ իրարմէ բաժնուած ատեն, Բրքի Պլեօ յարակցրէն ի վեր հանած էր թէ այդ բաժանումը Պ. Ժիրոնի կողմէ առաջարկուած, պայմանագրական էր, սա նպատակով որ իշխանուհիին ըրած փորձերը՝ զաւակները տեսնելու համար յաջողութիւն գտնէին։ Այնուհետեւ, երկու սիրահարները որոշեցին իրենց կենակցութիւնը դադրեցնել, եթէ այդ զոհողութեան ի գին իշխանուհին կարենար ձեռք ձգել իր մայրական իրաւունքները։ Սաքսոնիոյ իշխանին հետ կատարած ամուսնութենէն ծնած հինգ տղոց մասին այդ իրաւունքը զլացուեցաւ իրեն։ Կը մնար ծնելիք վեցերորդ տղան։ Վերջին օրերը իշխանուհիին հասկցուցին թէ այդ տղան ալ իր ձեռքէն պիտի առնէին, եթէ անդառնալի կերպով իր յարաբերութիւնները չվնաս Պ. Ժիրոնի հետ։ Այն ատեն մոր եւ սիրուհիի զգացումներուն մէջ պայքար մը սկսաւ, եւ ի վերջոյ մայրական զգացումը յաղթող հանդիսացաւ։ Իշխանուհին որ մինչեւ հիմա թղթակցութեամբ յարաբերութեան մէջ կը գտնուէր Պ. Ժիրոնի հետ, չատ արտասուելէ յետոյ, որոշեց ընդ միշտ հրաժարիլ անկէ, մայրիկ ծնելիք տղան իր քով մնալու համար։ Իշխանուհիին առողջական վիճակը չատ խանգարուած է՝ կրած յուզումներուն պատճառաւ, որոնք՝ ալ աւելի սաստկացան, որովհետեւ իր անցեալին նրկատմամբ ամբաստանութիւններ եղածէին։ Ինչ որ ստոյգ է, սա է թէ այդ յայտարարութեան հետեւանքով՝ իշխանուհին ջղային անաւելի տագնապ մը ունեցեր է, որուն յաջորդեր է խոր ընկճում մը։ Իշխանուհին ցաւ յայտներ է թէ ի՞նչու չի մեռնիր։ Այսպէս կը վերջանայ այն տառապանքը, որուն չուրջը այնքան աւանդավէպեր հիւսեցին։»

—Վիէննայի Ալկեմայնեն Զայթունկ լրագրին ըսածին նայելով, Լուիզ իշխանուհին պատասխաներ է ծօրժ թագաւորին յայտարարութեան։ Այդ պատասխանին խորագիրն է եղեր. «Թէ ինչո՞ւ թողուցի զանոնք։»

ՄԱՔՍՈՆԱԼՍ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

Մանր ամբաստանութիւններ.—Դատաստանի ենթարկուած.—Զինուորական ատեանը.— Սելլանի կառավարիչին յայտարարութիւնը։

Անգլիացի Մաքսոնալտ զօրավարին նկատմամբ, որուն անձնասպան ըլլալը ծանուցին հեռագիրները, սա տեղեկութիւնները կը գտնենք եւրոպական թերթերուն մէջ.

Լոնտոն, 25 մարտ.—Սըր Հէքթոր Մաքսոնալտ զօրավարը, դեռ քանի մը շաբաթ առաջ, ամէնէն ժողովրդական զօրավարն էր բրիտանական տէրութեան եւ մանաւանդ Սկովտիոյ մէջ՝ իր ծննդավայրը։ Այսօր այնպէս չէ։ Ամէնէն աւելի անոր համար ժողովրդական էր որ իբրեւ պարզ զինուոր սկսած էր իր ասպարէզը, երեսուներեք տարի առաջ։ Նաեւ չատ աղքատ ընտանիքի մը զաւակն է։ Վիքթորիա թագուհիին թիկնապահներէն էր։ Նաեւ Լոտարտ թագաւորին։ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին ատեն չատ խօսուեցաւ անոր վրայ։ Պատերազմէն ետքը Սէյլանի բրիտանական զինուորներուն հրամանատար կարգուեցաւ։ Հիմա ամբաստանուած է թէ Սէյլանի մէջ դեռատի բնիկներու հետ հակաբնական արարքներ գործած է։ Անցածները Սէյլանէն Լոնտոն գնաց, իր պետերուն հետ տեսակցելու իրեն վերագրուած արարքներու համար։ Բիչ վերջը նորէն Սէյլան դարձաւ՝ զինուորական ատեանի մը առջեւ դատուելու։ Թարմ այս առաջ բերուած մարտ 24 թուականով հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ.

«Սէյլանի Խորհրդարանին մէջ, կառավարիչը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ոա յայտարարութիւնը ըրաւ Սէյլանի զինուորական ընդհանուր հրամանատար Սըր Հէքթոր Մաքսոնալտ զօրավարին նկատմամբ.—» Պատասխան ժողովականը չատ դառն խնդիր մը յարոյց։ Հոս ամէն ոք գիտէ թէ ծանր, խիստ ամբաստանութիւններ կան Սըր Հէքթոր Մաքսոնալտի դէմ։ Թէեւ խնդիրը ծանր յանցանքներու վրայ է, բայց ատոնք տեղական օրէնքով պատժի ենթակայ չեն։ Ատոր համար է որ իմ ազգութեամբս ու պատասխանատուութեամբս զօրավարը Անգլիա գնաց՝ իր բարեկամներուն ու պետերուն հետ խօսելու։ Զօրավարը որոշեց Սէյլան դառնալ, ելած ամբաստանութեանց դէմ ինքզինքը պաշտպանելու. նաեւ արտօնուած եմ այդ առթիւ զինուորական ատեան մը գումարելու։» Կառավարիչը գովելէ ետքը լրագիրներուն ղղուշաւոր ընթացքը այդ գործին առթիւ, յարեց թէ ամէն Անգլիացի կը յուսայ որ քննութեան հետեւանքը պիտի ըլլայ անպարտ արձակումը զինուորի մը որ այնքան փայլուն ծառայութիւններ մատուցած է իր երկրին։ Կը կարծուի թէ Մաքսոնալտ զօրավարը, մինչեւ որ դատը աւարտի, հրամանատարութիւնը պիտի չվերստանձնէ։

ԻՐՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԴՈՐԾԸ

Օթելին վառանուումը.—Էմիլ Տորինեաք.— Վերջնական հարցաքննութիւնը։

Բարիզ, 25 մարտ.— Իւմպէրներու օթէլը գնողն է որմնադրական գործերու յանձնառու մը՝ Պ. Շարլ-Լէոն Ժիւլարէն։ Երէկ հարցաքննիչ դատարանները՝ Պ. Պ. Անտրէ ու Լէպէ մերժեցին Էմիլ Տորինեաքի խնդրագիրը, որով առժամաբար ազատ արձակուիլ կ'ուզէր։ Հարցաքննիչ դատաւորները, Զատիկէն առաջ, իրենց տեղեկագիրները պիտի յանձնեն դատական նախարարութեան։ Պ. Անտրէ վաղը պիտի կատարէ Իւմպէր-Տորինեաքներուն վերջնական հարցաքննութիւնը։

—Պ. Շարլ-Լէոն Ժիւլարէն որ օթէլը պիտի գնէ, յայտարարեց լրագրական թղթակցի մը թէ այդ շէնքը կ'արժէ իր տալիք 322,000 ֆր.ը։ Ցարեց նաեւ որ անոր մէջ կամ իր գրասենեակները պիտի հաստատէ եւ կամ վարձու պիտի տայ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍՈՖԻԱ, 28 մարտ.—Մոպրանիէի նրսատարդանը մինչեւ երեքշաբթի երկարացաւ։ Նոր նախարարութիւնը դեռ չկազմուեցաւ։

—Ֆերդինանտ իշխանը Պ. Կէշովի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Պ. Կէշով, ընդունած ըլլալով նոր դահլիճին կազմութիւնը, այսօր, իշխանին պիտի ներկայացնէ նոր նախարարներուն անունները։

ՊԷՐԼԻՆ.— Այսօրուան տեղեկագրին նայելով Գերմանիոյ կայսրուհիին առողջական վիճակը դոհացուցիչ է։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ ներքին գործոց խորհրդական Պ. Ռոնիէթի, ռուսաստանակ Կոցի ձերբակալման մասին եղած հարցապնդումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ ձերբակալման հրամանագիրը հանրային բարեկարգութեան պատճառով տրուած է։ Ցարեց թէ ռուսական դեր-հիւպատոսին ներկայութիւնը անհրաժեշտ էր՝ ձերբակալուած անձին իսկութիւնը ճշդելու համար եւ թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը վտարելու վրայ էր Կոցը, բայց ռուս կառավարութիւնը պահանջեց որ իրեն յանձնուի։ Ներքին գործոց նախարար Պ. Ճիոլիթի խօսելով ըսաւ թէ Կոցի բնակարանէն գրաւուած թուղթերը ոչ ոք տեսած է եւ թէ չի յուսար որ այդ թուղթերը պարունակեն անոր ոճիրներուն ապացոյցը։ Նախարարը յարեց թէ Կոց ռուս կառավարութեան պիտի չյանձնուի, եթէ խնդիրը այդ տեսակ գործողութիւն մը անհրաժեշտ չընծայէ։

ՊՈՒԻԲԼԵԾ.—Խորհրդարանին նստաշրջանը մինչեւ յառաջիկայ շաբաթ յետաձգուեցաւ։

ԱԼԲՈՆԱ.—Դատարանը անպարտ արձակեց Սաք Նաւապետը եւ Նաէլէն Նաւուղիղը, որոնք ամբաստանուած էին թէ անցեալ ամառ պատճառ եղած են Բրիմուս չոգենաւին ընկղմելուն, որու միջոցին հարիւր երկու հոգի խեղդուեցան։

ՄԱՆԻԼԱ.—Ամերիկեան արձակուղներու երկու ջկատներ յարձակեցան երկու հարիւր հոգիէ բաղկացած ըմբոստներու վրայ զոր բոլորովին պարտութեան մատնեցին։ Ամերիկացիներէն երեք հոգի մնռան եւ տասնըմէկ ալ վիրաւորուեցան։ իսկ ըմբոստներէն 45 հոգի մեռան, որոնց մէջ կայ Սան-Միքուէլ զօրավարը։

ԲԱՐԻԶ. — Երեսփ. Ժողովը ջնջեց Մոնբլոյի եւ Սէնթ-Լիթիէնի Դ. շրջանակին ընտրութիւնները։ Ժողովը վաղը նորէն պիտի գումարուի՝ զբաղելու ելմտացոյցով, որ Մերակոյտէն վերադարձած է։

—Մերակոյտը վաղը առտու պիտի աւարտէ ելմտացոյցին քննէարկութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տըվընյարի դուքսը ծանոյց թէ Երեսփ. Ժողովին նիստերը պիտի դադրին մարտ 30էն մինչեւ ապրիլ 27։

ՎԻԷՆՆԱ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, հակարէական երեսփոխան Պ. Բարդէր բուռն ճառ մը արտասանեց՝ Պապին աշխարհական իշխանութեան վերատաստուտութեանը ի նպաստ։

ԲԱՐԻԶ.— Ուշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Տիուէյ ծովակալը տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարեր է որ Անթիլեանց մէջ ամերիկեան նաւաբանին մարդանքներուն նպատակն է Գերմանիոյ վրայ ապաւորութիւն մը գործել՝ վէնէցուելայի մէջ պատահելիք չիմութեանց իրեւ նախազգուշութիւն։

—Ֆրանսայի նախարդ նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսօ, այսօր, իբրեւ փաստաբան դատավարութիւններու պիտի սկսի դատական պաշտօնարանին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Օտար արժեթղթերու Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ հելլենական պարտքին յատկացուած հասոյթները յունվարին 6,928,334 տրախմի եղած են, մինչդեռ նախորդ տարուան նոյն ամսուն 7,485,733 էին։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Պ. Բոմպ ու Վալլէ եւ Անտրէ զօրավարը, կրօնական միաբանութեանց արտաքսման գործադրութիւնը ապահովելու համար, Հանրապետութեան նախագահին պիտի չընկերանան՝ Ալժէրիա կատարելիք ուղեւորութեան ատեն։

Էն Առաջ Սա Կարդացէք

ՀՈՎԱՆՈՅԱՎԱՆԱ

ՍԿԷՐԴԱՏ ՀԱՅԱԿԱՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար դրուշ ծախսելով կը գնէք կամ չենել կու տաք զգեստ, չապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայելցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ի՞նչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան չենքնորքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով չնուռած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցեք Զաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազէնէն։ Գոհ կը մնաք

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի առաջին ատենն տրուեցաւ Մաղնիսայի կառավարիչ Մէհմէտ Դալիպ պէյի։ Միւթէֆարիզ սատիճան՝ Սէլանիկի նահանգին երկրագործական քննիչ Վիթալիս էֆ.ի։

—Տէպրէի (Մանասթիր) կառավարիչ ու զինուորական հրամանատար անուանուեցաւ 18րդ զօրադունդին հրամանատար գնդապետ Հասան պէյ։

—Մարաշի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Սինոպի նախորդ հաշուակալ Իսմայիլ Հագգը էֆ. փոխանակ Անմէն Ասըմ էֆ.ի որ Համա փոխադրուեցաւ։

—Վանայ նահանգին կեավայ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Ճումալի Պայալի նախորդ նախ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ.։ Ատանայի նահանգին Թարսուս գաւառակին նախ անուանուեցաւ Պիլանի նախորդ նախ Մուսթաֆա էֆ.։ Տիարպէքիրի նահանգին Նասիպին գաւառակին նախ անուանուեցաւ Զունկուլտաքի նախորդ նախ Ալի Ռիզա էֆ.։ Պիթլիսի նահանգին Արվէջ գաւառակին նախ անուանուեցաւ տեղւոյն միւֆթին՝ Մէհմէտ Թահիր էֆ.։ Նոյն նահանգին Կարզան գաւառակին նախ անուանուեցաւ Սրվէյի նախ Մուսթաֆա Սաիմ էֆ.։ Սըվազի նահանգին Լասիք գաւառակին նախ անուանուեցաւ Կուսթէնդիլի նախորդ նախ Բասիմ էֆ.։ Պիղա գաւառին Լարսէքի գաւառակին նախ անուանուեցաւ Նախիներու վարժարանին չրեռնարտ Հաֆիզ Եօմէր էֆ.։ Տրապիզոնի նահանգին Օրտու գաւառ

Սէլանիկէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Մոնիդեօ., ոստիկանութիւնը Վարտար թաղին առուներէն մէկին մէջ վիրաւոր մարդ մը ձերբակալեր է, որ իր բարեկամներուն կողմէ կը դարմանուէր։ Այդ անձը խոսողներ է որ Պուլգարայի մէջ երեւան եկած խումբին անդամներէն է։ Եէնիճէ-Վարտարցի է։

—Օսմ. Պանքային Սէլանիկի ճիւղին նախագահ անօրէն Պ. Սատոք, որ Սկիւպ կացած էր, հոն ալ ճիւղ մը հաստատելու դիտաւորութեամբ, երեքշաբթի Սէլանիկ դարձեր է։ Պ. Սատոք նոյն նպատակով Մանաստիր պիտի երթայ։

—Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ որ վերացած է կայս. Իրատէով, Գոսոյի ու Մանաստիրի նահանգներուն կեդրոններուն մէջ հաստատուելիք Օսմ. Պանքային ճիւղերէն մէկը Ֆրի պիտի հաստատուի, իսկ միւսն ալ հաւասար ոսկի նպաստով, ինչպէս եղած է Սըվազի նահանգին համար։

—Նոյն Ֆրայէ Բրեսք կ'իմանայ թէ Սէլանիկէն, Սկիւպէն ու Մանաստիրէն առնուած լուրերու նայելով, Օսմ. Պանքային գործառնութեանց նկատմամբ վերջերս պատրաստուած ծրագիրները նոյն նահանգներու մասնաճիւղերը ժամաներ են եւ թէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին պէտք եղած գործառնութեանց ձեռնարկելու համար։

— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Կուսքվար գիւղախումբի բնակիչներէն Քէբասիմ անուն անձը, որ Տէպրեի մէջ աւազակաց կողմէ խոչտանգուելէ ետքը Սկիւպ դարձած էր, Թշուառութեան մատնուած է, բարեհաճեցաւ հրամայել որ ամսաթոշակ մը սահմանուի անոր։

—Սանդրէրէն կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Սեւվեք, ինը հարիւր բանտարկեալներէն չորս հարիւրը ազատ արձակուեր են։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն անգլիական լրագիրներու թէ պուլկար ոստիկանութիւնը նորէն տասնմէկին խուզարարներ ձերբակալեր է այն խումբէն որ փորձած էր անցնիլ սահմանագլուխը, եւ որ ցիրուցան եղած էր օսմ. զինուորներու կողմէ։

—Վիէննայի պուլկարական գործակատար Բոմեանով յայտարարեր է Նոյեմ Ֆրայէ Բրեսքի թղթակցին թէ պատերազմական Նախարար Բաբրիքով զօրավարին քաշուիլը անհրաժեշտ էր, վասն զի խուզարարական ընկերութեանց արարքները կը նպաստաւորէր։ (Սեւվեք)

—Սեւվեք կ'իմանայ թէ նախկին գրագրատեր Եանքով, խուզարարական ընկերութեան պետերէն մէկը, ազատ արձակուեր է 16,000 ֆր.ի երաշխաւորութիւնով։

— Խուզարարական յանձնաժողովին պետ Միխայիլովի նամակ մը ուղղուած բոլոր անդամներուն՝ ծանուցեր է թէ կը քաշուի գործերը վարելու պաշտօնէն։ Յայտարարեր է որ Բուլգէրի լաւ ձեռքերու մէջ կը գտնուի, որոնք բարենորոգումները կատարելապէս պիտի գործադրեն՝ ժողովրդեան բարեկեցութեանը համար։

—Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Տանէվի հետ մասէն յարաբերութիւն ունեցող անձ մը յայտարարեր է լրագրական թղթակցի մը թէ Պ. Տանէվ կ'ուզէ աւելի խիստ միջոցներ ձեռք առնել՝ թող տալու ապստամբներու խումբերուն որ սահմանագլուխը անցնին։ Պ. Տանէվ այդ կերպով կ'ուզէ Պուլկարիան ազատել աղէտէ մը։ Նախարարապետը նաեւ բոլորովին հակառակ է պատերազմական Նախարարութեան յաւելուածական վարկ մը որուելու ծրագրին։

—Սոֆիայի ոստիկանութիւնը նորէն ասանցմէկ կասկածելի անձեր վտարած է։

—Սոֆիայի լրագիր մը կ'ըսէ թէ Պոլովի կուսակցապետ Պ. Կէչով նոր նախարարութեան համար հետեւեալ ցանկը մատուցեր է Ֆէրտինանա իշխանին.— Պ. Պ. Մարքով՝ ներքին գործոց, Մաձարով՝ երկրագործ, Պոպէվ՝ դատական, Սվան Բէչէվ կրօնական, Բոքով հանրօգուտ շինութեանց, գնդապետ Սավով՝ պատերազմական, Էլպանաքի առեւտրական եւ Կէչով (նախարարապետ) արտաքին գործոց։

—Պատերազմական նախորդ նախարար Բաբրիքով զօրավարը սպարկոյտի պետ պիտի կարգուի։

—Լարիսայէն կը հեռագրեն թէ Աթէնքէն հոն ժամանող տասը Պուլկարներ իրենց ճամբան շարունակելէ արգիլուեր ու ձերբակալուեր են։ Ատոնց պետն է Եորկի Թրիսթօ։ Կ'ըսուի թէ Թեսալիոյ մէջ Լազար անուն անձի մը հետ ապստամբներու ուրիշ խումբ մը պահուրտած է։ Ձերբակալուած ապստամբները ընդհանուր դատախազութեան պիտի յանձնուին։ Մարտ 11 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ատոնք վաղը պիտի հարցաքննուին։

—Վոլոյէն կը հեռագրեն թէ Սուեզլիի դեմը հինգ հազէլ բաղկացած աւազակախումբ մը լեռը ասրեր է հարուստ տնեմ մը։ Զինուորներ զրկուած են աւազակները հալածելու։ Կ'ըսուի թէ այդ խումբ մը զինուորներու միջեւ ընդհարում մը պատահեր է Ֆարսալայի կողմը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲՈՒՄԷԼԻՒ վագոններու թղթակցութիւնը եւ հասոյթներուն գանձումը մարդ մը քննութեանց ենթակայ ըլլալու պայմանով, բոլորովին տեղւոյն Իսլամիներուն կը վերաբերի։ Վերջերս կարգ մը անձերու միջամտութեամբը այդ վարչութեան նկատմամբ ուղուեր է նոր դրութիւն մը հաստատելու։ Սոֆիայի կայս. դիմիսերը այդ մասին դիմում ըրեր է Նախարարապետ Պ. Տանէվի ու Ֆէրտինանտ իշխանին, ըսելով որ հին դրութիւնը հարկ չկայ փոխել։ Ֆէրտինանտ իշխանն ալ ընդունելով դիմիսերին դիտումը, ըստ այնմ հրահանգ տուեր է նախարարութեան։ Այդ նպատակով Սոֆիա գացած իսլամ պատուիրակութիւնը, ատոր վրայ, Ֆիլիպէ դարձեր է։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ վարչական Խորհուրդը շաբաթ օրը գումարուելով վախճանեալ Թէբնս պէյի տեղ Նախագահ ընտրեց Նորատունկեան Վահէ. Գաբրիէլ էֆ.ն եւ դեր-Նախագահ՝ հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան օգնական ձէմալ պէյ։ Խորհուրդին միւս անդամները չփոխուեցան։

—Սապան կ'իմանայ թէ օսմ. ապահովագրական Ընկերութիւնը, աղերսագիր մը մատուցանելով առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան, խնդրեր է երկարել մենաշնորհի իր պայմանագիրը։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա, կայս. Իրատէի մը համաձայն, քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՏԻԿԻՆ ԿՐԻԲԱՐԻՍԻ ՄԱՀՐ. — Ա. թէնքէն կը գրեն թէ Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպան Պ. Կրիբարիսի կինը մեռեր է վիրաբուժական գործողութեան մը հետեւանքով։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դահաժառանգ իշխանը, կ'ըսէ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսք, ապրիլ 6ին (Ն. Տ.) Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ եւ 9ին պիտի մեկնի։ Իշխանը նաեւ պիտի այցելէ Միլէ, յունական նախկին նաւահանգիստ, եւ ասրեակները։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրոնոր, շաբաթ առտու, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ԻՄԹԻԱԶԻ ոսկի չքադրամ արուեցաւ Թնդանօթարանի զինուորական առեանին Նախագահ Սայիտ փաշայի։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը, հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ, ծանոյց թէ հիւպատոսարաններու միջոցաւ օտար հրապարակներու կողմէ օսմ. դատարաններու յանձնուած աղերսագիրները եւայլն զերծ են Հիճազի երկաթուղիին նպաստէն, բայց առանց հիւպատոսարաններու միջնորդութեան, օտար հպատակներու կողմէ ուղղակի տրուած աղերսագիրները եւայլն պիտի վճռեն այդ նպաստը։ հակառակ պարագային նոյն գրութիւնները նկատողութեան պիտի չառնուին։ Նախարարութիւնը ծանոյց նաեւ թէ ամէն անոնք որոնք նիւթապէս անկարող են, զերծ պիտի ըլլան այդ նպաստին վճարումէն։ Գաւառներէն դատական գործի մը ուղարկութեան համար եւայլն ուղղակի դատական նախարարութեան զրկուած աղերսագիրներուն մէջ ալ նոյն նպաստին հաւէոյն քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթ մը պէտք է դնել, բայց եթէ չպարունակեն՝ այդ կարգի գրութիւնները պիտի չմերժուին, վասն զի եթէ ետ զրկուին, կրնայ ըլլալ որ օրինական պայմանաժամը անցնելով գործը վնասուի։ Այդ տեսակ գրութեանց նպաստի գումարը յետոյ պիտի գանձուի տեղւոյն դատական պաշտօնեաներուն կողմէ։

ԴԱՄԱԹՄՈՒՆԻՒ նահանգին անտառներու ընդհանուր քննիչ կարգուեցաւ Սարուխանի ու Այրնի գաւառներուն անտառներու քննիչ Աւետիս Բէմզի էֆ.։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէն Պ. Կասթոն Օպուանօ, երէկ, Բ. Դրան մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ ելմտական նախարարին հետ։

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին ու նաւահանգիստին եւ շէնքերուն բոլոր մասերը ներկայացնող լուսանկարներէն զատ, նաեւ ելեկտրաշարժ մեքենաներու գործածման մասին տեղեկագիր մը ալ պատրաստած է՝ կայս. Պալատ մատուցելու համար։ Այդ լուսանկարներէն ու տեղեկագիրներէն մէկէկ օրինակ Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութեան եւ ելեկտրաշարժ մեքենաները ղեկավարող Ընկերութեան պիտի տրուի։

ՀՌՈՄԻ օսմ. դեսպան Բէյլիա պէյ, անցեալ օր ձէնովա երթալով, այցելեր է Անսալսա նաւագործարանը եւ օսմ. Մէսուտիէ զրահաւորը։

ԱՐԴԻԼՈՒԱԾ ԸՄՊԵԼԻԲՆԵՐ.—Զեռնհաս պաշտօնատունը, կ'ըսէ Մալիւմաթ, նկատելով որ Եւրոպայէն օսմ. երկիրները բերուած կարգ մը ըմպելիքներ քսենաք, ռոմ, ապսէնթ, պէնէդիքթին, վէրմութ, ամէր, ֆէրնէթ եւլն. առողջութեան վնասակար նիւթեր կը պարունակեն, ատոնց պիտակները ու վաճառանիւթերը զրկելով պէտք եղած տեղերը, ծանոյց արգիլել այդ ըմպելիքներու մուտքը եւ եկած տեղերուն վերադարձնել։

ՕՐԻՆԱՑ Պատրիարքարանը քանի մը օրէ ի վեր կը պատրաստուի Միւռոնի օրհնութեան, որ Աւագ Շաբթուն պիտի կատարուի։ Երկու քիմիագէտներու կարծիքը պիտի հարցուի՝ դիտական մասին համար։ Ինչպէս յայտնի է, Պատրիարքարանը բոլոր Օրթոտոքս եկեղեցիներուն կը զրկէ այդ Միւռոնը։

—Ցուցաց Պատրիարքարանը դատական ու կրօնական գործոց նախարարութենէն արտօնութիւն խնդրեց՝ վերաշինելու Պուրկազ կղզիին յունական վարժարանը եւ Խրիսթոս վանքը՝ որոնք երկրաշարժէն վնասուած են։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԷԻ վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պապինկեթը Սմիթ ծրագիր մը ներկայացուց նոյն Խորհուրդին, տարեկան 350,000 ոսկիի խնայողութեան միջոց մը առաջարկելով։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիդեօ., խնդրեց Բ. Դուռնէն որ Սպարապետի Դուռը վճռէ Մախսուսէի առնելիքները։

ԻՏԱԼԱՑԻ դերասան Նովէլլի ապրիլ 6/19ին Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ մարտ 12ին քոլէրայէ 4 դէպքեր ու 1 մահ պատահեր են։

ՊԼՕՈՒԹԷՆ կը հեռագրեն թէ պետական Խորհուրդին անդամ Շիւքրի պէյ, որ Ճէպէլը Տիւրլիւզի համար սահմանուած որոշումներուն գործադրութեանը հսկելու գացած էր, շաբաթ օրը ճամբայ ելեր է դէպի Կ. Պոլիս։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ Շահին նաւամիջը, որ Շքոտային լիմէն յատկացուած է, շաբաթ առտու Ոսկեղջիւրէն դուրս ելաւ, բայց քիչ վերջը մեքենայի խանգարման հետեւանքով յատակը ծակեցաւ եւ սկսաւ ջուր առնել, որով Սէբայ Պրունի առջեւ կեցաւ։ Ուրիշ շոգենաւեր օգնութեան փութացին եւ սկսան ջուրերը պարպել։ Շահին նորէն Ոսկեղջիւր մտաւ նորոգուելու։

ՀՐԴԵՀ.—Շաբաթ իրիկուն, ժամ 2ին, Պոլսոյ Մէվլեւանէի կողմը, Հաճի Եվլիա թաղի մզկիթին մօտ հրդեհ ծագեցաւ փայտաշէն առնէ մը, որ Միրախորի վարժարանին հակողներէն Հաֆըզ Բիլալ էֆ. սեպհականութիւնն էր։ Թէ՛ այդ առունը եւ թէ կից գտնուող ուրիշ առն մը այրեցան։ Հրդեհը սկսած էր կրակարանէն ելած կայծէ մը։ այդ միջոցին տանը մէջ ոչ ոք կար։ Այրած երկու առներէն ալ կարելի չեղաւ կարասի ազատել։

—Երէկ գիշեր ժամ 5 ու կէսին Սկիւտար Վանքին Պաղը, փայտաշէն սրճարան մը այրեցաւ։

ՉԻՆՇԻՔՃԻ փողոցին մէջ, երէկ գիշեր, անգլիական հպատակ Մոքօ, գինով վիճակի մէջ «լաֆէրնա» կը զարնէր տան մը առջեւ, ուր կար իր տարփուհին՝ Մտուր։ Նոյն միջոցին, ոստերիչ Մկրտիչ, Փաշազ Քէօրիւէն, երկու ընկերներով այդ տան առջեւէն անցաւ եւ աղաղակ մը արձակեց՝ իբրեւ սիրային զգացման արտայայտութիւն։ Մոքօ կարծելով թէ իր Մաուրին համար է, անոնց վրայ յարձակեցաւ եւ դաշոյնով վիրաւորեց Մկրտիչը, որ քանի մը քայլ առնելէ ետքը գետնին ինկաւ։ Ոստիկանները հասնելով հիւանդանոց տարին վիրաւորը որ խօսելու տնկարող վիճակի մէջ էր։ Մոքօ ալ թէեւ փախաւ, բայց քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 199 րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ ապրիլ 1/14ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքայի։ 4—4

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմէն Պարբ. Փոխանորդ Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոս Գէորգեանի կողմէ ղրուած եւ Պարիարքարան ուղղուած պաշտօնագրին հրատարակութիւնը՝ առաջին անգամ Արեւելք կանխեց, առանց Նորին Սրբազնութեան անունը յայտնելու, վասն զի Տ. Ներսէս Սրբազան՝ յատկապէս խնդրած էր իր գիրին մէջ, որ իր անունը չհրապարակուի։ Սոյն պաշտօնագիրը՝ Խան Ժողովի վերջին նստին մէջ կարդացուած է, ինչպէս նաեւ յանուն երկու հարիւր ուխտաւորներու զրկուած մանրամասն նկարագրութիւն մը՝ տեղի ունեցած ցաւալի արարքներուն նկատմամբ։ Ս. Պատրիարքը՝ այս մասին հարկ եղածը խօսելէ յետոյ, Տ. Գէորգ Սրբազան Երէցեանին ալ գրաւոր բանաւէր ու բերանացի բացատրութիւնները լուսեցան։ Ակից ետքը սկսաւ Պատրիարքարանի կողմէ բարձրատիճան եկեղեցական մը՝ իբրեւ քննիչ զրկուելու խնդիրը։ Թեր ու դէմ կարծիքներ փոխանակուեցան։ Կրօնական Ժողովին անդամներէն, որոնք գրեթէ բաց ի մէկ հիւանդ քահանայ անդամէն, ամբողջութեամբ ներկայ կը գտնուէին, Ա. Ատենապետ՝ Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, խօսք առնելով յայտնեց թէ, քննիչ զրկուելու պէտքը չկայ, քանի որ Երուսաղէմեայ Պատրիարքին դէմ միաբանութեան մէջ՝ որ եւ է մէկ անդամին կողմէ դժգոհութեան կամ բողոքի ձայն մը չկայ։ Եզածը՝ միաբան միաբանի դէմ է, զոր կրնայ նոյն Առաքելական Աթոռին պետը՝ իրաւախոհութեամբ կարգադրել։ հակառակ պարագային՝ քննիչ զրկել, Նորին Ամենապատուութեան արժանապատուութիւնը վիրաւորել կ'ենթադրէ, ասելցուց։ Սոյն կարծիքին արձագանգ եղաւ Կրօն. Ժողովի Բ. Ատենապետ Տ. Վահրամ Արքեպիսկոպոս Մանկունի։ Ցետոյ՝ ձայնակցեցան Կրօնական Ժողովի բոլոր անդամները։ Քննիչ զրկուելու պէտքին վրայ ծանրացողները եղան Քաղ. Ժողովի անդամներէն ոմանք, հանդուցեալ Տ. Նայի Պատրիարքի օրով զրկուած Պատրիարքարանի քննիչը՝ Սալանեան Ստեփան փաշան օրինակ բերելով։ Տ. Մանկունի Սրբազան՝ պատասխանեց թէ, այն ատեն Երուսաղէմէն եկած ձայները, իրենց Պատրիարքին դէմ էին. բայց ներկայիս մէջ այդ տեսակ դժգոհանք մը չի կայ։ Եղած անհամաձայնութիւններն ու միջադէպերը՝ միաբանութեան մէջէն ծագած են։ Այդ տեսակ քննիչութեան հետեւանքները՝ վանքին սնոտւկը միշտ տուժած է։ Եւ Սրբազանը՝ քիչ մըն ալ տաքցած երթալով՝ չնշած է թէ «մենք ոչ կ'ուզենք վանական պտուղները, եւ ոչ ալ թղկու տանք որ ուրիշները ճաշակեն...»։ Այս միջոցիս դիտողութիւնները տարածուելով, կրօնական Ժողովի ատենապետ Սրբազաններուն կարծիքը չշաղփելով, աւելի այժմ քննիչ զրկելու պէտք մը չկենալը հաստատուեցաւ։ Այս միջոցիս, դիւանապետներէն մէկը կարծիք յայտնեց թէ, անուղղայ եւ անկարգապահ վարդապետներէն մէկ քանին, ի պահանջել հարկին, վանքէն պէտք է հեռացնել, եւ տպրն։ Սակայն ասոր ալ անօրինութիւնը՝ դարձեալ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի խոհականութեանը վերապահուեցաւ։ Երուսաղէմէն եկած գրութիւններէն կը տեսնուի թէ, եղած գայթակղութիւնները Բուն Բարեկենդանի շաբթուն սկսած է, ճիշդ աբեղաթողի առթիւ գըլուխները տաքցած ժամանակ։ Ամենայն սրբոց տօնին՝ չորեքշաբթի երեկոյեան նախատօնակին, ժառանգաւորաց վարժարանի Ուրֆացի սանի մը չերգելէն՝ այս պայքարը կը տեսէ մինչեւ Բուն Բարեկենդանի հետեւեալ օրը։ Բուն Բարեկենդանի առաւօտեան՝ գոց-պատարագը, օրուան անպատեհ պայքարներուն հետեւանօք՝ չէ մատուցուած։

—Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ քարոզեց Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին եւ միջօրէին Գուսմգաբու անցնելով, իրիկունը քարոզեց Մայր եկեղեցին։ Ն. Սրբազնութիւնը շաբաթ օր Ազգ. Հիւանդանոց այցելեց, ինչպէս ծանուցած էինք նոյն օրը, ու արժանավայել կերպով ընդունուելով ներքին պաշտօնէութեան եւ բժիշկներուն կողմէ. նախ աղօթեց մատրան մէջ, յետոյ ողջագուլ Տիկին Վէրժին Պ. Կիւլպենկեանի գերեզմանին վրայ։ Այցելեց Տ. Աղան վարդապետին, շրջեցաւ Հաստատութեան բոլոր մասերը եւ ալչէ անցուց Հիւանդանոցին Գ. թեւին շինուելիք տեղը։ Ս. Պատրիարք յետոյ առաջնորդուեցաւ Ս. Յակոբայ Որբանոց-Արհեստարանը, քաջալերեց ու օրհնեց բոլոր աշակերտները, եւ մեկնեցաւ գոհ ապաւորութեան մը տակ։

—Ս. էջմիածնի պաշտօնական ամսագրին նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր համարները հրատարակուած են վերջերս։ Հայրապետական կոնդակով՝ այդ ամսագրին խմբագիր կարգուած է Կարապետ վարդապետ, երկու նորընծայ աբեղաներու օգնականութեամբ։ Նոյն ամսագիրը պաշտօնապէս կը հաղորդէ որ Տ. Գարեգին վրդ. Յովսէփեան, Գալուստ Տէր Մկրտչեան եւ Ստեփան Մալխասեան, հայրապետական կոնդակով հրաւիրուած են խմբագրելու հայ եկեղեցական պատմագիրներու վրայ ուսումնասիրութիւններու շարք մը, հայ տառերու գիւտի 1500րդ տարեդարձին առթիւ։

—Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի նուագախումբէն եղաւ, կը լսենք թէ Դուսգաբուի Աղքատախնամն ալ մտադիր է նուագախումբ մը տալ։ Այս մասին հարկ եղած օրինական դիմումը եղած է արտօնութեան համար։ Նուագահանդէսը պիտի տրուի Բերայի Բըթի-Շանի թատրոնին մէջ։

—Կէտիկ-Փաշայի ամերիկեան վարժարանին աշակերտները նախորդ շաբթուն տրամախօսութիւններ կատարեցին, ամէն ազգի աշակերտներ իրենց լեզուով, որոնց մէջէն կ'արժէ մասնաւորապէս յիշատակել հայ տղոյը՝ որ էր «Երանոս աղբար» անուն հին զաւեշտը, որուն փոքրիկ դերակատարներն էին Պ. Պ. Տիրան Այտեան, Վահրամ Մէշտուճեան, Գալէնտերեան եւ այլն, որոնք մեծ զուարթութիւն պատճառեցին ու շատ ծափահարուեցան։ Տրամախօսութիւնները կ'ընդմիջուէին դաշնակահարութեամբ։

—Իզմիրի ազգանց Որբանոցին մէջ թոքախտ ճարպած ըլլալու լուրը կը հերքէ Աբեւ. Մամուլ, որ կ'ըսէ թէ այդ հաստատութեան շէնքը պէտք եղածին չափ ընդարձակ եւ օդասուն է, եւ որբուհիներու առողջական վիճակն ալ գոհացուցիչ։ Վերջերս Տօքթ. Կոստան, Տօքթ. Որիւէդի եւ ուրիշ բժիշկներ յատկապէս այցելած են Որբանոց, անոր Հոգաբարձութեան խնդրանքով, եւ կատարելապէս լաւ դատած են աշակերտուհիներուն առողջական վիճակը։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր ուրբաթ օրուան նիստին մէջ զրաւեցաւ Օրթագիւղի, Պալաթի եւ Պէյգողի թաղային մատակարարութեանց հաշիւներով, եւ վերջին երկուքին համար հարկ դատեց որ իր քարտուղարն ու կնգր. համարակալը երթան յիշեալ եկեղեցիները՝ հաշիւներու քննութեան համար։ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր Թաղին Աղքատախնամին վերաբերող եւ ծանօթ անձնաւորութեան մը քով ի պահ դրուած գումարը դանձելու եւ Աղքատախնամին յանձնելու։ Տնտես. Խորհուրդը այս մասին բացատրութեան ֆնարման տեղեկագիր մը պահանջել հարկ դատեց։ Զբաղեցաւ նաեւ կարգ մը թաղային, հաշուական եւ կտակային խնդիրներով։

ԵՐԷԿԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Փայլուն յաջողութիւն մը ունեցաւ երէկի նուագահանդէսը, որ տրուեցաւ Թէվֆիք-Պաշիի Թաղապետական Թատրոնին մէջ, աւելի շքեղ երեւոյթ մը առած, իր ստացած նորոգութիւններով ու ընդարձակումով։ Թատերասրահին մէջ սեղ ձգելու տեղ չկար։ Մանաւանդ հայ ընտանիքներ ու անձնաւորութիւններ կը նշմարուին հանդիսականներուն մէջ։ Դեսպանական մարմինէն կը գտնուէին Գարսից դեսպանը՝ ազգային թարգմանին ընկերակցութեամբ, Պէլճիքայի դեսպանը, Բերայի կառավարիչ Համտի պէյ, Պոլսոյ պատժական առաջին ատեանի անդամ Համիտ պէյ եւ դեսպանատան թարգմանները կ'այնն։ Քաղաքապետ Բրտվան փաշա, որուն հովանաւորութեան ներքեւ տրուեցաւ ցերեկոյթը, որոշեալ ժամանակին հասաւ։ Ցերեկոյթը սկսաւ Համիտի քայլերգով, որուն ներկաները ունկնդրեցին յոտնկայս։ Ցետոյ, նուագախումբը ածեց Պալիքէի Զիկանը, որ երաժշտական հիանալի կտոր մը է։ Այս կտորը մեծապէս գնահատուեցաւ. հանդիսականներուն կողմէ, որոնք բուռն ծափերով աղջուներեցին Պ. Պլաունի նուագապետութեան տակ գրատնուող նուագախումբը։ Ցետոյ, բեմ ելաւ նոր արուեստագէտ մը՝ Պ. Արմենակ Ֆրնտրգեան, որ յաջորդաբար երգեց Մասքնէի մէկ մելամաղձոտ ու արուեստալից կտորը եւ Կուպլիէի Ֆրեսо տիւ Բէյիզանը։ Այս երկու կտորներն ալ յաջողապէս երգեց Պ. Ֆնտրգլեան եւ արժանացաւ հանդիսականներու եռանդագին ծափահարութեանց։ Ապա Օր. Մոլտովաք իր ջութակին վրայ թրթռացուց երկու գեղեցիկ կտորներ՝ Լէ Ֆլիսոզ եւ Կանցոնէթթա։ Փայլուն յաջողութիւն մը դատաւ Օր. Մոլտովաք, որ իր ծպտոյնն ճարտար շարժումով, ամէնուն հիացումը գրաւեց իրամամբ։ Ոչ նուազ փայլուն յաջողութիւն մը ունեցաւ Օր. Աթինէ Տատեան, որ Սարաղաթի մէկ ֆանթէզիին Ֆաուսը նուագեց մանաւոյնի վրայ, խանդավառ ծափեր խլելով հանդիսականներէն։ Երկու նորատի օրիորդներն ալ քանիցս բեմ հրաւիրուեցան երկարատեւ ծափահարութիւններու մէջտեղ ու ծաղկեթաղարներ ստացան, կրկնելով իրենց նուագած կտորները։ Ցետոյ, Պ. Մանանդեանի տակ խառն խմբերգ մը կուսնոյի մէկ գեղեցիկ ու յուզիչ կտորը երգեց։ Ասկիա կատարեալ նորութիւն մըն էր այս տարուան նուագահանդէսի յայտագրին մէջ, որուն մէկ ճշմարիտ հրաւիրակն էր։ Տասը վայրկեանի դադարէն յետոյ՝ սկսաւ յայտագրին երկրորդ մասը, որ աւելի ճոխ էր առաջինէն։ Դարձեալ խմբերգին կողմէ երգուեցան Մասէի Կալաքէն ու Պիլէի Արլէզիկը, ընդհանուր հիացում առաջ բերելով թատերասրահին մէջ։ Այս խմբերգին յաջորդեց ծանօթ դաշնակահար Պ. Հէկէ, որ երեք դժուարին ու նուրբ կտորներ նուագեց դաշնակի վրայ, ծափահարութիւններու պոռթկում մը առաջ բերելով։ Ցետոյ Օր. Աթինէ Տատեան մանտոլինի վրայ նուագեց Ալարի մէկ ֆանթէզին՝ Ալյա։ Այս նուագէն յետոյ Պ. Արմենակ Ֆնտրգլեան համակրելի նկարիչ արուեստագէտը երգեց Վակնէրի Թանհաուզէն դժուարին եւ նուրբկտոր մը եւ ժողովրդական երգ մը՝ Նոեղ։ Այս վերջինը մեծ ընդունելութիւն գտաւ հանդիսականներէն, որոնք բուռն ծափահարութիւններու տարափով մը բեմ հրաւիրեցին Պ. Ֆրնտրգլեանը, որ ուրիշ երգ մըն ալ երգեց։ Այս նոր արուեստագէտը կատարեալ յայտնութիւն մը եղաւ Հայ հասարակութեան համար, առաջին անգամ լսելու պատճառութիւնը կ'ունենար անոր գեղեցիկ ու բարձ ձայնը։ Նուագահանդէսը վերջացաւ նուագախումբին կողմէ նուագուած երեք կտորներով, որոնց մէջէն ամէնէն սրտայոյզ ու սարսռազդեցիկն էր Կուսնոյի Մարշ Ֆիւնեար տը Մարիոնեթը։

Երեկուան ցերեկոյթը, սակայն ըլլալու համար, պէտք է ըսել թէ չատ բարեկարգութեամբ տեղի ունեցաւ. ամէն ոք կրցաւ հանդստօրէն ունկնդրել երաժշտական կտորներուն։ Թատերասրահը երեկուած լուութեան մը մէջ թաղուած էր, ինչ որ հաղորդէպ է մեր չրջանակի մէջ կազմակերպուած հանդիսութեանց ատեն։ Նուագահանդէսին հասոյթը, կը կարծուի թէ 800 ոսկիի չափ է, թէեւ մինչեւ հազարի բարձրացողներ ըլլան, ինչ որ գեղեցիկ արդիւնք մըն է Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին համար, որուն պիտանէն անկասկածելի զերծ չէ ոչ ոք։

ՎՐԻՊԱԿ.— Կ'ուղղենք տպագրական հետեւեալ քանի մը օրինակները՝ որոնք սպարգեցան Դ. Մալխասոի յօդուածին մէջ, հրատարակուած մեր չաբաթի թիւով։

1.—Աարափ, կարդա տարափ։— étugné կարդա՝ etugué, այսինքն՝ étudié անցեալ դերբային ազատաղատումը։—2. pronostice, կարդա՝ pronstic.—3. Դրիքալին կարդա՝, Դրիքալին։—4. Ոսկեղենիկ, կարդա՝, ոսկեղենիկ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԲԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 29 մարտ.— Դերմանիոյ կայսրուհին գիշերը լաւ անցուց։ Առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Այս իրիկուն մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանատան մէջ։ Ներկայ էին Վիլհէլմ կայսրը, որ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ համազգեստ կը կրէր, երրորդ որդին Ատալպերթ իշխանը, արտաքին գործոց Նախարար Պառոն ֆոն Ռիխթոֆէն, արքունական պաշտօնատարներ եւ դեսպանական մարմիններ։

—Կայս. հրամանի մը համաձայն, Խորհրդարանին ընտրութիւնները յունիս 16ին պիտի կատարուին։

ՆԱԲՈՒԼԻ.— Դերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կամաք հոս ժամանեց եւ Սորէնթէ ուղեւորեցաւ։

ՆԻԻ-ԵՈՐՔ.—Անկարգութիւնները տարածուեցան Նիքարակուայի արուեստեան նահանգներուն մէջ։ Կացութիւնը ծանրակշիռ է։ Բմբոստները երկու չոգենաւեր գրաւեցին որոնք Նիքարակուայի լիճին մէջ կ'երթեւեկէին. նաեւ Անալանտանի հետ հաղորդակցութիւնները դադրեցուցին եւ կրանատտ նահանգը արշաւեցին։

ԲԱՐԻԶ.— Ներկայիսը ընդունեց եւլրուն հովանաւորութեան ներքեւ տրուեցաւ ցերեկոյթը, որոշեալ ժամանակին հասաւ։ Ցերեկոյթը սկսաւ Համիտի քայլերգով, որուն ներկաները ունկնդրեցին յոտնկայս։ Ցետոյ, նուագախումբը ածեց Պալիքէի Զիկանը, որ երաժշտական հիանալի կտոր մը է։ Այս կտորը մեծապէս գնահատուեցաւ. հանդիսականներուն կողմէ, որոնք բուռն ծափերով աղջուներեցին Պ. Պլաունի նուագապետութեան տակ գրատնուող նուագախումբը։ Ցետոյ, բեմ ելաւ նոր արուեստագէտ մը՝ Պ. Արմենակ Ֆրնտրգեան, որ յաջորդաբար երգեց Մասքնէի մէկ մելամաղձոտ ու արուեստալից կտորը եւ Կուպլիէի Ֆրեսо տիւ Բէյիզանը։ Այս երկու կտորներն ալ յաջողապէս երգեց Պ. Ֆնտրգլեան եւ արժանացաւ հանդիսականներու եռանդագին ծափահարութեանց։ Ապա Օր. Մոլտովաք իր ջութակին վրայ թրթռացուց երկու գեղեցիկ կտորներ՝ Լէ Ֆլիսոզ եւ Կանցոնէթթա։ Փայլուն յաջողութիւն մը դատաւ Օր. Մոլտովաք, որ իր ծպտոյնն ճարտար շարժումով, ամէնուն հիացումը գրաւեց իրամամբ։ Ոչ նուազ փայլուն յաջողութիւն մ

ԳՈՂԻ ՀԵՐ

ԽՈՍՔԱՅԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼՈՒԹԻՒՆ

Գնա խոսքարան, Հիսնամյա 1843թ

1902 Յունուար 1ին դրամագլուխ՝ 1,506,000,000.

1901թի ապահովագրեալներու թիւը՝ 34,000,000

Ամենամեծ ապահովագրութիւն՝ 600,000$ տարեկան

1901թի ապահովագրեալներու մեռելեանց թիւը՝ 17,500,000։

Ամենամեծ գումարներ՝ 190,000$ տարեկան

Ամենամեծ գումարներ՝ 190,000$ տարեկան

Ամենամեծ գումարներ՝ 190,000$ տարեկան